

RENAȘTEREA

FONDATOR: EPISCOP

NICOLAE IVAN 1919

Anul XXV
Serie nouă
Decembrie
2014

12
(296)

Prețul: 2,5 lei

EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ A VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Pruncul Mântuitor

„Și acesta va fi semnul: veți găsi un Prunc înfășat, culcat în iesle”
(Luca 2, 12)

În nou Crăciunul cu atmosfera lui tainică, plină de pace și har, ne plasează în fața staulului din Betleem și ne dă posibilitatea să ne închinăm Pruncului Mântuitor. Așteptau de multă vreme strămoșii acest moment. Proorocul Isaia, cu spiritul profetic, îl vede cu sute de ani înainte: *Căci prunc s-a născut nouă, a cărui stăpânire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui. Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al Păcii, Părinte al veacului ce va să fie* (Isaia 9, 5).

Sfântul Apostol Pavel ne încredințează că era nevoie de o plinire a vremii, de o pregătire a istoriei: *Iar când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea* (Galateni 4, 4-5).

Modul în care s-a petrecut taina dreptei credințe (1 Timotei 3, 16) ni-l relatează Sfântul Apostol Luca. Cezarul Octavian Augustus a decretat un recensământ în Imperiul Roman. Recenzarea avea loc în cetatea de baștină. Așa se face că Sfânta Fecioară Maria, dimpreună cu dreptul Iosif, s-au deplasat din Nazaret în Betleem, unde-și aveau obârșia. *Dar pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască, și a născut pe Fiul său, Cel Unul-Născut și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei* (Luca 2, 6-7). În ținutul acela erau păstori, oameni cu inima curată care-L așteptau pe Dumnezeu și Îngerul Domnului le-a vestit lor că în Betleem li s-a născut Mântuitor.

Plini de bucurie au alergat la Betleem și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle (Luca 2, 16). I s-au închinat, I-au oferit daruri și s-au întors slăvind și laudând pe Dumnezeu, pentru toate câte au zădărit și văzuseră, precum li se spusese (Luca 2, 20).

Noi îi ferim pe păstorii din Betleem care au avut bucuria de a-L adora în ieslea din peșteră pe Pruncul Mântuitor. Și au putut face lucrul acesta pentru că aveau inima curată. Nu citim noi în predică de pe Munte: *fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu* (Matei 5,8)? Ceea ce au văzut păstorii în noaptea sfântă am putea vedea și noi, dacă am fi vrednici să vedem. Prin credința și dragostea noastră, după ce ne-am curățit inima printr-o serioasă pocăință și printr-un efort purificator, care presupune și o sinceră spovedanie, putem avea o experiență duhovnicească deosebită.

Anul acesta a fost rânduit de Sfântul Sinod să ne preocupăm în mod special de Sfânta Euharistie și de Mucenicia Brâncoveni. Or, la Sfânta Liturghie, întotdeauna este prezent Pruncul Mântuitor. Cei ce-și curățesc inima, ca păstorii din Betleem, pot să-L vadă.

Sunt nenumărate mărturiile în acest sens consemnate de literatura duhovnicească. Din experiența de viață a primelor veacuri de creștinism a luat naștere *Patericul*. Avva Daniil ne povestește că un bătrân nevoitor, mare ascet, avea dificultatea de a crede că în Sfânta Cuminecătură este prezent Însuși Domnul Hristos. Alți doi bătrâni din chinovie, știindu-i viața, nu doreau ca bătrânul să se piardă. Și, îndrăznind pentru jertfelnicia lui, i-au zis: *părinte să ne rugăm lui Dumnezeu toată săptămâna și credem că duminică, la Liturghie, El ne va descoperi adevărul. Împlinindu-se săptămâna, au venit ei duminică la biserică și au stat câteșitrei pe o rogojină, bătrânul fiind în mijloc. Și li s-au deschis ochii cei înțelegători. Iar când s-a pus pâinea pe Sfânta Masă, s-a arătat numai lor ca un Prunc. Și când întindea mâna preotul să frângă pâinea, iată îngerul Domnului s-a pogorât din cer, având cuțit și a jertfit pe Prunc și a turnat sângele Lui în pahar. Iar când a frânt preotul pâinea în bucăți mici și îngerul tăia din Prunc bucățele mici¹. Bătrânul a fost convins de prezența reală a lui Hristos în Sfânta Euharistie. Pruncul Mântuitor este Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii (Ioan 1, 29). Pruncului Mântuitor, Mielului fie binecuvântarea și cinstea și slava și puterea, în vecii vecilor!* (Apocalipsa 5, 13).

Nu numai în primele veacuri creștine dar și mai târziu, în Evul Mediu, Dumnezeu a îngăduit descoperiri asemănătoare cu cea relatată. Pe când Siria era ocupată de Imperiul Otoman, un prinț musulman plecat în misiune a trecut pe lângă Biserica Sfântul Gheorghe din Ampelon. Era sărbătoare, lumea se aduna, și preotul era pe punctul de a începe Sfânta Liturghie. Prințul a poruncit să fie băgate cămilele din convoiul ce-l însoțeau în biserică. Dar ele au căzut moarte. Atunci a poruncit preotului să înceapă Liturghia. La momentul *Să luăm aminte! Sfintele, Sfinților!*, când preotul a împărțit agnețul în patru, prințul a văzut pe altar un copil rănit, iar sângele îi curgea în potir². Această minune l-a convertit la creștinism. Preotul s-a temut să-l boteze, dar l-a trimis la episcopul de pe Muntele Sinai. A fost botezat, primind numele de Pahomie. Acesta a încercat să-i încreștineze pe ai săi dar, din păcate, a fost martirizat.

Să venim și în timpurile noastre moderne. Domnul Costas trăia în Grecia. Influențat de filosofia materialistă nu avea preocupări religioase, ba chiar s-ar putea spune că era necredincios. În preajma Crăciunului s-a dus la niște rude în Vrontul de Jos. În ajun s-a întâlnit cu părintele Gheorghe Cazakidis și nu i-a răspuns la salut. Avea oroare de preoți. Părintele i-a zis: *Dumneata nu crezi, dar, dacă vrei mâine la biserică, cu siguranță vei crede*. Mai mult din curiozitate și pentru faptul că rudele sale s-au dus a doua zi la biserică, a mers și el. În momentul în care părintele Gheorghe a zis *Cu frică de Dumnezeu, cu credință și*

¹ Pentru Avva Daniil, *Pateric*, Alba Iulia, 1990, p. 51.

² P. Martin de Cochem, *Sfânta Liturghie*, Editura Patria, Oradea, 1939, p. 100.

DIN SUMAR:

- Mitropolit de stirpe boierească – † IPS ANDREI.....(p. 2)
- Un loc – ALEXANDRU NEMOIANU.....(p. 3)
- Ce ne-a adus Nașterea Domnului? – PR. STELIAN TOFANA..(p. 3)
- Nașterea Domnului
în icoana pe sticlă de la Nicula – MARCEL MUNTEAN.....(p. 4)
- Dag Hammarskjöld -
om politic și mistic al credinței – VALENTIN VESA.....(p. 5)
- 90 de ani de învățământ teologic universitar
la Cluj Napoca (1924-2014) – PR. COSMIN COSMUȚA.....(p. 4)
- Planare filocalică
peste prăpăstii duhovnicești – PR. DAN POPOVICI.....(p. 6)
- "Viața mea în Hristos" – PROTOS. SIMEON PINTEA.....(p. 6)
- O sută de ani de la nașterea
Părintelui Vicar Onisie Morar – PR. IUSTIN TIRA.....(p. 8)
- Mitropolitul Nicolae Mladin
100 de ani de la naștere – PR. CĂTĂLIN PALMARU.....(p. 5)

cu dragoste să vă apropiați!, domnul Costas a sărit ca ars și nu-i venea să-și creadă ochilor: *Părintele Gheorghe ținea în mână un Prunc dezbrăcat până la brâu, învelit în partea de jos într-o haină roșie... Din pieptul Pruncului țâșnea sânge... Creștinii primeau picăturile de sânge și, în continuare, se ștergeau cu acea haină roșie³.*

Care a fost urmarea? Domnul Costas a strigat: *Cred Doamne..., cred! Și a căzut în genunchi, plângând. Înălăuntrul lui s-a produs un cutremur mare, iar întinericul a fost alungat de lumina credinței⁴.*

Așadar Liturghia ne așează în fața ieslei din Betleem și în fața Pruncului Mântuitor. Când ne pregătim pentru Liturghie și oficiem Proscomidia, așezând steluța peste pâinea ce va deveni la sfințirea darurilor Trupul lui Hristos, rostim cuvintele scripturistice: *Și iată, venind steaua, a stătut deasupra unde se afla Pruncul⁵.* Se rostesc apoi cele spuse de prooroci despre Prunc.

La orice Sfântă Liturghie, în Euharistie, Îl putem recunoaște pe Pruncul Mântuitor. Euharistia nu este un simbol, ci este Însuși Trupul și Sângele Mântuitorului. El Însuși a spus lucrul acesta. Sfântul Nicolae Cabasila ne zice că jertfa se săvârșește în clipa sfințirii... *că ceea ce se jertfește nu e pâinea, ci Însuși Trupul lui Hristos; că jertfa Mielului lui Dumnezeu e una singură, adică cea adusă o dată pe cruce⁶.*

Pe bună dreptate, Părintele Alexandre Schmemmann zice că, *aducând din nou această jertfă, noi cunoaștem de fiecare dată cu bucurie că o aducem cu Iisus Hristos, că El este Cel Care S-a dăruit pe Sine și Care este în noi și Care aduce veșnic jertfa adusă de El odată și pentru totdeauna⁷.*

Crăciunul, întruparea lui Hristos, se reactualizează la orice Liturghie. Sfântul Ioan Gură de Aur exclamă: *Ce să spun și ce să grăiesc? Mîinunea mă împăimântă. Cel bătrân în zile s-a făcut copil; Cel care stă pe scaun înalt și prea slăvit este așezat în iesle; Cel nepipăit, Cel simplu, Cel necompus și Cel necorporal este cuprins de mâini omenești; Cel ce a rupt legăturile păcatului se înfașă în scutece, pentru că vrea aceasta. Căci vrea să prefacă necinstea în cinste, să îmbrace ceea ce este neslăvit în slavă, să arate chip de viețuire virtuoaasă ceea ce era de regulă supus insultei. Pentru aceea, ia corpul meu, ca eu să fac loc Cuvântului Lui; și, luând corpul meu, îmi dă Duhul Lui; ca, dând și luând, să-mi aducă visteria vieții. Ia trupul meu ca să mă sfințească; îmi dă Duhul Lui ca să mă mântuie⁸.*

Crăciunul și, mai ales Sfânta Liturghie, ne dă posibilitatea să-L adorăm și să ne închinăm Pruncului Mântuitor. Mai mult decât atât, ne dă posibilitatea să-L primim în ieslea sufletului nostru. Dar, pentru a-I fi o gazdă ospitalieră, trebuie să facem rânduială în interiorul nostru. Și lucrul acesta am încercat să-l facem de-a lungul postului.

La utrenia din 23 decembrie cântam: *Pe mine, cel ce am ajuns peșteră de tâlhari, arată-mă, Doamne, Cel ce în peșteră Te-ai născut, lăcaș al Tău și al Tatălui și al dumnezeiescului Tău Duh, ca să Te slăvesc întru toți vecii⁹.*

Sfântul Ioan Gură de Aur ne încurajează să facem o serioasă pocăință: *Stăpânul este bun și iubitor de oameni. Însuși a spus-o: nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă, să se pocăiască și să fie viu. Mică e oboseala ce o vrea de la tine; iar El îți dă bunătăți mari; îți cere să-I dai prilej ca să-ți dea comoara mântuirii. Pune-î înainte lacrimile tale și El îți dă iertare¹⁰.*

Sfântul Simeon Noul Teolog ne-o pune în față pe Maica Domnului care, datorită purității sale, L-a primit în sânul ei pe Pruncul Mântuitor: *Așadar, crezând din tot sufletul și căindu-ne cu căldură, zămislim pe Cuvântul lui Dumnezeu în inimile noastre, ca Feccioara, dacă avem sufletele noastre fecioare și curate. Și precum pe aceea,*

fiindcă era preaneprihănită, nu a topit-o focul dumnezeirii, așa nici pe noi nu ne topește, dacă avem inimile curate și neprihănite, ci se face în noi rouă din cer și izvor de apă și râu de viață nemuritoare¹¹.

Într-o lume fracturată de răutate și de ură, Cel ce poate aduce armonia și pacea este Pruncul Mântuitor. Atunci când S-a născut, îngerii au cântat imnul minunat pe care-l știu toți creștinii: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!* (Luca 2, 14).

De El au nevoie toți oamenii, chiar dacă nu-și dau seama. Scriitorul Giovanni Papini, care la început a fost marxist, iar apoi s-a convertit, afirmă acest lucru: *Toți au nevoie de Tine, chiar cei ce nu știu. Flămânda își închipuie că umblă după pâine, dar îi este foame de Tine; însetatul crede că vrea să bea apă, dar îi e sete de Tine, bolnavul râvnește sănătatea, dar boala lui nu-i decât lipsa Ta¹².*

Dacă Pastorală are în acest an euharistic un pronunțat caracter liturgic, afirmăm cu tărie că la Sfânta Liturghie Pruncul Mântuitor este cu noi. Este cu noi și așteaptă ca, după ce ne-am pregătit cum se cuvine, să-L primim.

Această realitate o exprimă artistic Vasile Voiculescu într-un Colind. În prima parte este afirmată credința creștină a prezenței reale a lui Hristos în Sfânta Euharistie: *În colibantunecată/ Din carne și os lucrată, / A intrat Hristos deodată. / Nu făclie ce se stinge, / Nici iconă ce se frânge, / Ci El Însuși, trup și sânge, / Preschimbat pentru fap-tură! Într-o scumpă picătură, / Dulcea Cuminecătură.*

Lucrarea pe care o face Domnul Hristos în ființa noastră este minunată: *Coliba cum L-a primit/ S-a făcut cer strălucit/ Pe bolta de mărgărit, / Iar în ea soare și stele/ Cu Arhangheli printre ele. / În mijloc Tron luminos/ Și, pe el, Domnul Hristos, / Care mult se bucură/ Duhul Sfânt S-alătural / Și acolo rămâneal / Și acum și pururea.*

Iar răspunsul nostru firesc este următorul: *Și noi, Doamne, ne-am sculat/ Colibele-am curățat/ Uși, ferestre, toate-s noi, / Doamne, intră și la noi¹³.*

Dorim, iubiți frați și surori, ca sărbătorile Crăciunului să vă aducă dumnevoastră și tuturor celor dragi bucurie, pace, sănătate și armonie, de care toată lumea are atâta nevoie. Iar Anul Nou și Boboteaza să vă fie pline de har!

¹¹ Sfântul Simeon Noul Teolog, *Întâia cuvântare morală*, „Filocalia 6”, EIBMBOR, București, 1977, p. 157.

¹² Giovanni Papini, *Viața lui Hristos*, p. 554.

¹³ Vasile Voiculescu, *Integrala operei poetice*, Anastasia, București, 1999, p. 575.

Activități ale Facultății clujene de Teologie Ortodoxă (noiembrie 2014)

Dacian But-Căpușan

Miercuri, 29 octombrie 2014, Cercul studențesc de film artistic din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (responsabil Leon Drăgan) a organizat vizionarea filmului *Angels and Demons*.

Joi, 30 octombrie 2014, Cercul studențesc de practică liturgică (responsabil Alexandru Stanciu) a inaugurat o serie de activități cu tema: *Jertfa euharistică descoperită oamenilor*.

Vineri, 31 octombrie 2014, s-a desfășurat sesiunea de comunicări a secției Teologie sistematică. În cadrul acesteia, au fost prezentate următoarele referate: *Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei: Arhid. Prof. dr. Ioan Zăgrea – evocări*, Pr. prof. univ. dr. Valer Bel: *Profesorii de Teologie sistematică de la Academia Teologică Ortodoxă și de la Institutul Teologic Universitar din Cluj-Napoca*, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie: *Arhid. Prof. dr. Ioan Zăgrea. Contribuția la Morala creștină*, Pr. lect. univ. dr. Grigore Moș: *Pr. prof. dr. Isidor Todoran. Contribuția la Dogmatica ortodoxă*, Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană: *Părintele Ioan Bunea – dogmatist, moralist și omilet*, Prof. univ. dr. Mircea-Gelu Buta: *Pr. prof. dr. Andrei Buzdug – Primul Rector al Academiei Teologice Ortodoxe Române din Cluj*, Lect. univ. dr. Nicolae Tulcan: *Pr. prof. dr. Nicolae Balca. Contribuția la filosofia creștină și Asist. univ. dr. Valentin Vesa: Pr. prof. dr. Orest Bucevschi Contribuții la Morala creștină*. Moderatorul manifestării a fost Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății.

În cadrul Școlii doctorale de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” a avut loc, în data de 3 noiembrie 2014, susținerea publică a tezei de doctorat: *Realizarea misiunii Bisericii prin educația religioasă în epoca contemporană a d-lui Ioan Popa-Bota*, alcătuită sub îndrumarea Pr. prof. univ. dr. Valer Bel, specializarea Misiologie și ecumenism.

Cercul studențesc „Femeia în Biserica Ortodoxă” (responsabilă stud. Alexandra-Felicia Coroian) a organizat joi, 13 noiembrie 2014, vizionarea filmului: *Pope Joanna (partea a doua)*, urmată de discuții.

Joi, 20 noiembrie 2014, la Cinema Victoria, sub egida Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului și a Organizației Creștine „Agape. Prețuim Familia”, a avut loc conferința: *Societatea de astăzi. O lume fără familie?* susținută de Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, cu participarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Prof. univ. dr. Andrei.

Miercuri, 20 noiembrie 2014, Cercul studențesc de film al Facultății a organizat vizionarea filmului: *The Ultimate Gate*.

Mitropolit de stirpe boierească

† Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

În 28 septembrie 2014, la vârsta de aproape 91 de ani, s-a mutat în veșnicie Mitropolitul Nicolae Corneanu al Banatului. Cu emoție sfântă am participat la înmormântarea sa, care a avut loc pe 1 octombrie, în Catedrala Mitropolită din Timișoara. În fruntea soborului de episcopi și preoți s-a aflat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Multe gânduri nostalgice, legate de oameni deosebiți și de vremuri grele, mi-au trecut prin minte. Constatăm cum șirul marilor ierarhi titrați și cu prestanță încet-încet se încheie.

Mitropolitul Nicolae Corneanu, om cu sensibilitate și prestanță, era și un bun teolog. Iar alura lui era una boierească, în sensul bun al cuvântului. Intervenea în discuții cu echilibru și cu dreaptă judecată.

După anii '90 erau în mare vogă conferințele duhovnicești. Pe atunci eram la Alba Iulia și la o conferință l-am invitat și pe dânsul. A răspuns la invitație și a venit. Cu acel prilej, mi-a povestit multe. Mi-a povestit cum, pe vremea când literatura duhovnicească se tipărea cu greu, a reușit să scoată *Urmarea lui Hristos* de Toma de Kempis. Mi-a relatat multe altele.

L-am însoțit apoi la Schitul „Sfântul Lazăr” de lângă Alba Iulia. Acolo se află și necropola arhierilor. Unul dintre morminte este cel al Episcopului Veniamin Nistor, fost episcop de Caransebeș, exilat aici de comuniști. Îl hirotone diacon pe Mitropolitul Nicolae, și acesta îi păstra o pioasă amintire.

A mai venit apoi la Alba Iulia, într-un an, la sărbătoarea națională. Pe atunci demnitarii veneau mai des în „Capitala Marii Uniri” la 1 Decembrie. Tocmai fusese ales președinte Emil Constantinescu și era mare euforie.

Îl vom avea mereu în memorie cu participările sale la Sfântul Sinod și-i vom duce lipsa. Dumnezeu să-l odihnească!

Nașterea Domnului, icoană rusească de la sfârșitul secolului XVII, Muzeul de Artă Figurativă din Arhanghelsk, Rusia.

³ Stefanos Anagnostopolus, *Explicarea dumnezeieștii Liturghii*, Editura Bizantină, București, 2005, p. 447.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Nicolae Cabasila, *Tălcuirea dumnezeieștii Liturghii și despre Viața în Hristos*, București, 1989, p. 41.

⁶ *Op.cit.*, p. 79.

⁷ Alexander Schmemmann, *Euharistia - Taina Împărăției*, Anastasia, București, 1993, p. 109.

⁸ Sf. Ioan Hrisostom, *Cuvântări la Praznice Împărătești*, București, 1942, p. 31.

⁹ *Mineiul pe Decembrie*, EIBMBOR, București, 2005, p. 377.

¹⁰ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omiliile despre pocăință*, EIBMBOR, București, 1998, p. 60.

Tableta lunii decembrie

Un loc

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan
(Statele Unite)

reamea istorică pe care o trăim este dominată de conflictul și competiția între Neamuri, trupuri istorice și duhovnicești, și „globalism”, ideologia „noului Babilon” și a platitudinii planetare. Acest conflict se desfășoară în tot locul și în toată vremea, în mare și în mic. Sunt conflicte care cuprind țări sau imperii, civilizații și continente dar, în același timp aceleași mari confruntări au loc în săli de clasă, în gazete, între paginile unor cărți, în sufletul fiecăruia dintre noi. Uneori pare că a rezista puternicilor zilei, „stăpânilor”, ar fi un exercițiu în inutilitate și o luptă cu morile de vânt. Dar adevărul este altul.

În fiecare clipă și în tot locul, o singură persoană poate face o diferență între bine și rău căci, tot în fiecare clipă și tot în tot locul, fiecare dintre noi alege între bine și rău. Că așa este în veci, ne este arătat de către Sfânta Carte, care ne spune ca Domnul era gata să cruțe Sodoma dacă între hotarele ei ar fi viețuit un singur drept. În importanța colosală a fiecărei persoane, în capacitatea ei de a influența cursul evenimentelor sta de fapt toată frumusețea istoriei. Această libertate a persoanei face din istorie un proces care nu poate fi prevăzut și nu poate fi dirijat. Oricât de mult ar dori-o „puternicii” zilei, „stăpânirile” care, Slava Domnului, s-au dovedit a fi întotdeauna trecătoare, vremelnice.

Căci procesele istorice nu se dezvoltă în creștere egală, ci în una ondulatorie. O sumedenie de amănunte, care niciodată nu pot fi controlate ori dirijate, asigură pentru totdeauna imposibilitatea „planificărilor” (în cuvintele lui Friedrich von Hayek, nimeni nu poate stăpâni, „cunoașterea circumstanțelor particulare, în timp și spațiu”).

Nu știm cum se va încheia conflictul vremii noastre. Dar știm că el se va termina altcum decât ne imaginăm, și cu toată siguranța altcum decât au dorit și doresc cei care l-au pus în mișcare. Dar, dincolo de acest fapt, rămâne limpede că fiecare Neam și, încă mai mult, fiecare individ are de făcut o alegere, are de spus „da” ori „nu” la întrebări și situații limită, între bine și rău. Iarăș, nu trebuie să devenim dramatici sau să ne imaginăm că în chip necesar ni se cere să fim „eroici”. Există situații imediate care țin de moștenirea istorică și de „locuri”, care întotdeauna au memoria lor și propria lor voință de a fi. Ar trebui să avem doar minimala băgare de seamă, discernământ, un strop de bun simț și de smerită îndrăznire. Căci există „locuri” în care se poate rezista la ispita vremii. Ca exemplu pot fi oferite „țările” românești, micile depresiuni intramontane care au ținut Neamul Românesc în făgaș neschimbat de mii de ani, între ele și „țara” Almăjului din Banatul muntos.

Aceasta „țară” românească încă mai este o „gură de rai”. În acest loc încă mai există o legătură personală între om și natură. În acest loc, un om ca Ion Bănuș încă mai poate spune: „daca prunii sunt bătuți cu prăjina, mie mi se rupe inima”. În acest loc, oamenii încă mai știu de la ce vaca beau lapte, din laptele căror oi mănâncă brânza, din ce porc mănâncă slănină, din a căror pruni le este făcută țuica.

În acest loc, opțiunea pentru „globalism” ar fi un act de demență colectivă și de jalnică lașitate personală. Un asemenea loc trăiește într-o altă dimensiune și, de fapt, în veșnicie, unde „timpul” istoriei nu poate mușca, dar unde acel timp poate fi întârziat. Un loc în care înfăptuirea planurilor puse la cale de „comisari” nebuni poate fi amânată. Un asemenea loc poate câștiga timp. Și timpul nu este de partea stăpânilor. Niciodată.

Ce ne-a adus Nașterea Domnului? Ce ne spune textul sfânt?

Pr. Stelian Tofană

În Noul Testament doar patru autori vorbesc despre Nașterea lui Iisus sau Întruparea Fiului lui Dumnezeu: Evangheliștii Matei (cap. 2), Luca (cap. 2), Ioan (1,11-12) și marele apostol al neamurilor, Sf. Pavel (Gal 4,4-6). Sfinții Matei și Luca relatează evenimentul din perspectivă istorică, descriindu-l ca act real al istoriei. Sf. Ioan și Sf. Pavel, în relatări foarte scurte, se opresc asupra semnificației teologice și al mesajului spiritual al nașterii lui Iisus, spunând lumii de atunci, și celei de azi, dar și celei ce va veni după noi, ceea ce a adus nașterea lui Hristos omului tuturor timpurilor, și anume, statul de copil al lui Dumnezeu și, implicit, de frate cu Iisus. Acest nou statut este un dar pe care omul l-a primit în actul nașterii lui Iisus și, în acest dar, stă toată semnificația teologică a Întrupării. Sf. Pavel spune răspicat acest adevăr: „Dar, când a venit plinirea vremii, Dumnezeu L-a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea... În felul acesta, tu nu mai ești rob, ci fiu; iar dacă ești fiu, ești și moștenitor al lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos” (Gal 4,4-5,7).

Nașterea Domnului, Biserica Pogorârea Sfântului Duh a Parohiei Sfântul Nicolae din Câmpina, jud. Prahova, pictură murală din nou, frescă, 2005. Autor Grigore Popescu-Muscel.

„Plinirea vremii” însemna termenul hotărât de Dumnezeu pentru ca realitatea divină a planului Său mântuitor să devină concretă. Așadar, „plinirea vremii” sau împlinirea timpului, constă, pe de o parte, în **extrema coborâre** a lui Dumnezeu la creaturile Lui temporale, iar, pe de alta, în **extrema înălțare** a creaturilor temporale la veșnicia divină, fără să se anuleze din ele, cât sunt pe pământ, temporalitatea trăită. Altfel spus, nașterea lui Iisus n-a rămas, în viziunea Apostolului, un eveniment izolat, singular, al istoriei, fără consecințe sau implicații în viața omenirii. În același context, Apostolul precizează și scopul acestei trimiteri, cu privire la om. El este îndoit, iar dubla sa semnificație este marcată de conjuncția și, care se traduce „cu scopul de a...”, „pentru ca să...”. Iată textul: „...ca (iva) pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să (fina) dobândim înfierea” (Gal. 4,5). Cât privește „înfierea” (violetosia), termenul apare în Sf. Scriptură numai în Epistolele pauline - Gal. 4,5; Rom. 8,15. 23; 9,4; Efes. 1,5).

După exprimarea paulină din Efeseni 1,5, înfierea tuturor oamenilor era cuprinsă în planul lui Dumnezeu încă de mai înainte, adică din veșnicie: „mai înainte rânduindu-ne, în a Sa iubire, să ne înfiere prin Iisus Hristos”. Înfiat fiind de Dumnezeu, prin Taina Întrupării Fiului, creștinul participă deja la viața lui Hristos, iar prin Botez se și îmbracă în El: „Căci câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și-mbrăcat” (Gal. 3,27). Așadar, prin nașterea lui Iisus Hristos noi am intrat în familia lui Dumnezeu, în casa lui Dumnezeu. În acest sens, Sf. Atanasie cel Mare spune că, prin înfierea noastră, săvârșită „prin nașterea Logosului din Maria, Maică a lui Dumnezeu, noi am fost renăscuți și făcuți cetățeni ai cerului”.

Dar, potrivit evangheliei Sf. Pavel, noi am dobândit prin întruparea Fiului, doar statul de copii virtuali ai lui Dumnezeu, și nu pe cel de fiu deplin. Acest fapt este exprimat de Apostol prin formula „ca să dobândim înfierea” - iva την vιoθεσίαν απολάβωμεν (Gal 4,5) Subiunctivul aorist απολάβωμεν (să dobândim), precedat de conjuncția „ina” (pentru ca..., cu scopul să...), indică clar o acțiune a cărei finalizare deplină urmează a fi înfăptuită, cândva în viitor. Expresia „ca să dobândim” exprimă în primul rând ide-

ea de realizare a ceva, și nu de lucru deja realizat.

Evanghelia a IV-a este explicită în acest sens. Autorul ei, Sf. Ioan, nu istorisește evenimentul Nașterii lui Iisus, ca fapt istoric, dar consemnează, în schimb, consecințele sale universale asupra întregii umanității.

În numai două versete, evanghelistul Ioan face referire atât la actul întrupării, cât mai ales la consecințele acestuia asupra întregii creștinătăți: „Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu l-au primit. Dar celor câți l-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere (ἐδωκεν αυτοίς ἐξουσίαν) să devină fii (τέκνα θεοῦ γενέσθαι) ai lui Dumnezeu” (In 1,11-12).

În această țesătură de propoziții, accentul este pus, de către scriitorul sfânt, pe expresia „le-a dat putere să devină fii ai lui Dumnezeu”, arătând, prin aceasta, faptul că Dumnezeu stabilește, cu lumea, prin nașterea Fiului Său, ca Om, un nou raport. Ceea ce subliniază evanghelistul, în mod deosebit, în textul amintit, este un fapt extraordinar, și anume că, omul nu are, prin sine, puterea de a fi fiu al lui Dumnezeu, dar are, în schimb, puterea (ἐξουσία) de a deveni (γίνομαι - inf. - γενέσθαι - inf. aor. med). Iar această putere o primește tot de la Dumnezeu. Așadar, întreg procesul înfierii este un dar al lui Dumnezeu, un dar al Nașterii lui Iisus.

Această devenire este condiționată, în viziunea evanghelistului Ioan, de primirea sau de acceptarea lui Iisus, în calitatea Sa de Cuvânt întrupat, precum și de credința în Persoana Sa divină. În acest sens, se poate spune că filiația divină este, în același timp, atât dar, cât și devenire, realizându-se și actualizându-se perma-

nent într-o adevărată naștere spirituală în actul credinței. Faptul acesta este minunat reliefat de Evanghelist, în continuarea ideilor sale, referitoare la actul Întrupării, când spune că cei care l-au primit, care l-au acceptat, sunt aceia care, „nu din sânge, nici din voie trupezască, nici din vrere bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut” (In 1, 13).

Prin urmare, aceștia au devenit fii ai lui Dumnezeu printr-o lucrare care nu este opera unei nașteri naturale, urmare instinctului și poftii umane, ci vin direct de la Dumnezeu, printr-o naștere spirituală în actul credinței. Noi devenim fii ai lui Dumnezeu prin voința Lui, dar ne deschidem acesteia doar prin voința și credința noastră.

În Epistola sa întâi sobornicească, Sf. Ioan vorbește însă despre înfiere și dintr-o altă perspectivă, și anume, din aceea a unui fapt deja chiar reali-

zată: „vedeți ce fel de iubire ne-a dăruit nouă Tatăl, ca să ne numim fii ai lui Dumnezeu și suntem” (ἐσμὲν - 1 In 3,1). În versetul următor însă, care îl precizează pe cel dintâi, înfierea, ca act deplin, aparține totuși, doar viitorului: „Iubiților, acum suntem fii ai lui Dumnezeu (τέκνα Θεοῦ) și ce vom fi nu s-a arătat până acum. Ci știm că, atunci când El se va arăta, vom fi asemenea Lui (ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα), fiindcă Îl vom vedea cum este” (1 In 3,2).

Așadar, folosirea verbului „a fi” atât la prezent - „suntem” (ἐσμὲν), cât și la viitor - „vom fi” (ἐσόμεθα), în procesul înfierii creștinului de către Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Cel întrupat, mărturiseste adevărul că înfierea nu este înțeleasă de către Ioan Evanghelistul ca fiind o acțiune statică, ci un proces dinamic, având caracter eshatologic, sau, cum spun Sfinții Părinți, reprezentând ceea ce se cheamă „trecerea de la chip, la asemănare”. Sub acest aspect, înfierea dobândită prin har este menținută numai în măsura păstrării credinței în Cel prin care ea a venit, Iisus Hristos.

Așadar, în ziua nașterii lui Iisus, ca Om, adică la Crăciun, Dumnezeu ne-a făcut pe fiecare fiul Său adoptiv. Din acest punct de vedere, Crăciunul nu este numai un eveniment al istoriei, care să fie, an de an, doar comemorat, ci, în primul rând, o permanentă actualizare a actului mântuitor, devenit prin semnificația sa, contemporan cu fiecare dintre noi.

Într-o cântare de Crăciun se spune: „Astăzi Fecioara naște pe Cel mai presus de fire...astăzi pământul peșteră se face Celui neapropiat”. Repetatul cuvânt astăzi, din această cântare, marchează, pentru totdeauna, actualitatea și contemporaneitatea evenimentului Nașterii Pruncului Iisus cu fiecare generație de oameni.

În acest sens, sărbătorirea Nașterii Domnului este manifestarea și exprimarea conștientă a actualizării permanente a trăirii antici-pate a comuniunii noastre veșnice cu Dumnezeu, devenit la Crăciun, nouă tuturor, Tatăl.

Să fie sărbătoarea Crăciunului un prilej de permanentă reflecție cu privire la modul în care trebuie să înțelegem ce înseamnă a fi copilul lui Dumnezeu, dar și ce dorește Dumnezeu de la noi, copiii Lui.

Nașterea Domnului în icoana pe sticlă de la Nicula

Marcel Muntean

Considerat cel dintâi praznic împărațesc în ordinea firească a vieții Mântuitorului, *Nașterea Domnului* a fost serbat la o dată fixă, în ziua de 25 decembrie în Apus, cel puțin de prin secolul al III-lea, salutar este anul 354, care a înlocuit cultul soarelui și alte sărbători păgâne. Răsăritul îl va celebra în jurul anului 375 sau 380¹ când sărbătoarea s-a despărțit pentru prima dată de cea a Botezului.² Armenii și copții au ținut un singur praznic până în ziua de azi, iar ortodocșii ruși, sârbi, georgieni etc. prăznuiesc *Nașterea* pe data de 7 ianuarie, urmând calendarul iulian, care este în urmă cu 13 zile față de calendarul civil³.

În aria Transilvaniei s-a încetățenit un mod distinct de reprezentare a iconografiei bizantine, astfel încât începând cu sfârșitul veacului al XVIII-lea și începutul celui viitor se vor constitui așa zisele școli de pictură pe sticlă. La început în jurul Niculei și mai apoi și la Maierii Albei Iulia, la Laz, Scheii Brașovului, Țara Făgărașului, etc.

Izvorul iconografic al temei *Nașterii* îl reprezintă Sfânta Scriptură prin mărturiile Sfințelor Evanghelii după Matei (2, 1-12) și Luca (2, 1-20).

Icoana de față, reprezentând tema *Nașterii Domnului*, se înscrie în stilul școlii niculene, datând din secolul al XVIII-lea.

Sub raport compozițional, ceea ce se remarcă cu ușurință este tocmai simplitatea imaginii, ce rezultă, în primul rând, din reducerea elementelor constitutive ale scenei. Dacă în

cazul icoanelor pe lemn sau a frescelor, tema iconografică a *Nașterii Domnului* cuprinde până la cinci scene adiacente (închinarea magilor, îngerii vestitori, păstorii și Dreptul Iosif, spălarea Pruncului Iisus și ieslea cu Maica Domnului împreună cu Iisus), în pictura pe sticlă, meșterii anonimi au găsit de cuviință să reducă complexitatea scenei la ceea ce consti-

*Nașterea Domnului, sec. al XVIII-lea,
Școala de la Nicula.*

tuie, în fond, nucleul acesteia; în acest sens, între personajele reprezentate se vor afla în mod exclusiv (cu unele excepții), *Maica Domnului* cu *Pruncul Iisus*, *Dreptul Iosif*, dar și o reprezentare mult simplificată a celor două animale ce participă la actul întrupării divine: *boul și asinul*. Cadrul în care sunt plasate personajele este, în maniera specifică a icoanelor pe sticlă, redus la esențial, în cazul de față simbolizând ieslea. De re-

marcat este și faptul că întreaga compoziție este construită avându-L în centru pe Pruncul Iisus, restul elementelor fiind dispuse simetric în funcție de Acesta. În acest sens, se poate observa și steaua supradimensionată din registrul superior al imaginii, ce dublează poziția centrală a lui Iisus, subliniind, din nou, relația centru-simetrie.

Din punct de vedere cromatic, icoana respectă întru totul rigorile școlii de la Nicula, întreaga paletă gravitând în jurul nuanțelor de roșu, verde, ocru și alb. Nuanțele roșietice domină compoziția, dispuse în suprafețe mari, reușind, totuși, să evidențieze mijlocul imaginii, redat în nuanțe de ocru. Interesant este și faptul că, iconarul a simțit nevoia să dubleze nuanțele aprinse de roșu prin folosirea unor mici suprafețe de verde, creând, astfel, un armonios contrast de complementaritate. Albul conferă luminozitate compoziției, iar dispunerea sa în mod egal în jurul centrului imaginii reușește, din nou, să sublinieze elementele centrale.

Referitor la maniera în care sunt redată elementele compoziționale, cel mai evident este, din nou, faptul că acestea sunt reprezentate într-un mod simplu, popular, fiind versiuni mult simplificate ale aceluiași elemente întâlnite în icoanele pe lemn sau în picturile murale din aceeași zonă geografică. Cu toate acestea, imaginea nu este deloc lipsită de expresivitate, figurile, obiectele și întreg ansamblul imaginii fiind construite armonios, de către iconar având un simț artistic de factură arhaică, de unde poate reieși și sentimentul de sinceritate exprimat de această reprezentare a temei.

Privind icoana să pătrundem în esența istorisirii plastice, depășind barierele stilului și a facturii icoanei care pentru mulți azi nu înseamnă decât o operă anonimă, sau un stil similar cu cel naiv al copiilor; să înaintăm așadar în înțeleșurile adânci ale *Nașterii* și din punct de vedere teologic, știut fiind că icoana este pentru noi Scriptura în imagini.

Praznicul *Nașterii Domnului* să ne unească în credință și simțăminte curate și doar așa să îngenunchem înaintea Pruncului Născut și să lăudăm în colinde și rugăciuni minunea din Bethleemul Iudeii.

Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște, și pă-mântul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slăvesc și magii cu steaua călătorească. Că pentru noi S-a născut prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci. **(Condac glasul al 3-lea)**.

LĂUDAȚI PE DOMNUL Concursul Național de Muzică Bisericească, ediția a VII-a

Pr. Gavril Vârva

Anul acesta, Patriarhia Română prin Sectorul Teologic-Educațional a organizat cea de-a VII-a ediție a Concursului Național de Muzică bisericească *Lăudați pe Domnul*.

Concursul a fost structurat pe două secțiuni:

Secțiunea *interpretare*, la care au participat cele șase formații vocale parohiale finaliste, reprezentând cele șase Mitropolii din cuprinsul Patriarhiei Române.

Secțiunea *compoziție*, în cadrul căreia s-a luat în considerare realizarea unor compoziții în stil bizantin pe notație psaltică cu tema "Heruvic în Joia Mare".

Competiția s-a desfășurat în ziua de 27 octombrie a.c., la Sala Radio a Societății Române de Radiofuziune, fiind transmisă în direct de către T.V. Trinitas.

Concursul național muzical s-a înscris între manifestările dedicate *Anului Omagial Euharistic* și *Anului Comemorativ dedicat Sfinților Martiri Brâncoveni*, prin proba de concurs a celor două secțiuni: prima fiind interpretarea unui *Chinonic* la alegere dintre cântările "Lăudați pe Domnul", "Paharul mântuirii", "Trupul lui Hristos", "Gustați și vedeți", cea de-a doua secțiune fiind menționată mai sus.

Evenimentul competițional s-a desfășurat în prezenta

Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, a unor ierarhi membri ai Sfântului Sinod, precum și a altor invitați de seamă.

Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului a fost reprezentată, după desfășurarea etapelor pe eparhie și mitropolie, de către grupul vocal *Sfântul Apostol Bartolomeu* al Parohiei ortodoxe *Înălțarea Sfintei Cruci și Sfântul Apostol Bartolomeu* din municipiul Cluj-Napoca, care a câștigat locul al doilea alături de alte trei grupuri vocale. Între spectatorii de seamă ai evenimentului a fost prezent și Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care a salutat și binecuvântat formația clujeană, felicitând-o pentru locul deosebit de onorabil pe care l-a obținut.

Concursul a avut și o coordonată liturgică-misionară, manifestată prin răspunsurile date la dumnezeiasca Liturghie cu ocazia praznicului *Sfântului Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor*. În acest sens, grupul nostru vocal a fost repartizat pentru a da răspunsurile la Sfânta Liturghie la Biserica parohială *Sfântul Ilie-Rahova* București, contribuind astfel la înfrumusețarea zilei liturgice respective.

Repertoriul muzical ales pentru concurs a fost următorul: *troparul Sfântului Apostol Bartolomeu* - compus de Pr. Vasile Stanciu, *Irmosul Botezului Domnului* și *Chinonicul „Gustați și vedeți”* - autor Dimitrie Cunțanu, fiind interpretat cu multă simțire și trăire duhovnicească de către grupul de tinere.

Ținem să slubiniem faptul că, prin selectarea pieselor muzicale prezentate în concurs am încercat să arătăm că și muzica bisericească transilvăneană este de sorginte bizantină.

Formația vocală *Sfântul Apostol Bartolomeu* a luat ființă în anul 2012 pentru a înnobila și înfrumuseța dumnezeiasca Liturghie în duminici și sărbători. Formația este alcătuită din tinere credincioase aparținând comunității euharistice a Parohiei *Înălțarea Sfintei Cruci* din municipiul Cluj-Napoca, care, pasionate fiind de frumusețea cântării liturgice, contribuie prin glasul lor la întreținerea atmosferei duhovnicești ce trebuie să caracterizeze spațiul liturgic. Inițiativa constituirii acestui grup vocal îi aparține P.C. paroh, care având preocupări vechi în domeniul muzicii sacre și-a exprimat dorința de-a încheia o astfel de formație.

Ansamblul vocal

n-a avut o denumire proprie până în anul 2014, când, la data de 11 iunie, cu binecuvântarea IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, a fost consfințit cel de-al doilea hram al bisericii noastre parohiale, adică *Sfântului Apostol Bartolomeu*. Cu acest prilej, am găsit potrivit să dăm grupului nostru vocal numele acestui apostol a lui Hristos. Aceasta în ideea că Sfântul Bartolomeu

și-a asumat slujirea apostoliei cu aceeași dăruire ca ceilalți membri ai Soborului celor Doisprezece.

De asemenea, prin acest nume am dorit să contribuim și noi la păstrarea memoriei vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania care, așa cum se știe, a fost un mare iubitor de frumos, prețuind în mod special muzica adevărată, care are putere de-a înălța sufletul la cer.

Dag Hammarskjöld – om politic și mistic al credinței

Valentin Vesa

Această personalitate de excepție, ca puțini înainte de el, a reușit să unească în misiunea sa credința personală și implicarea politică, evitând atât să fie un idealist efervescent, cât și un banal realist. Credința sa religioasă, caracterizată printr-o angajare politică practică, dovedește că nu există un real conflict între viața privată și viața publică. El sugerează o legătură de esență între comuniunea personală cu Dumnezeu, prezența lui Dumnezeu în lumea profană (spațiul public) și identificarea Sa în parcursul acesteia.

Dag Hammarskjöld, al doilea Secretar General al Națiunilor Unite (1953-1961), a fost un diplomat, un economist și un autor. A fost cea de-a doua persoană în istorie care a primit premiul Nobel pentru pace postum. Președintele Kennedy l-a numit pe bună dreptate „cel mai mare om politic al secolului”. În spațiul religios, opera sa „Markings” (Marcaje) l-a descoperit postum ca un om cu o viziune mistică. În concepția sa, politica contemporană nu poate ignora caracterul transcendent al lumii și dimensiunea spirituală a existenței umane.

Se naște în anul 1905, în Jönköping, Suedia, dar își petrece copilăria, în cea mai mare parte, în Uppsala, într-o familie de oameni politici, tatăl său, Hjalmar, ocupând poziția de Prim-ministru al Suediei (1914-1917). Obține licența în Filozofie și masterul în Drept la Upsala, iar în anul 1934 obține titlul de doctor al universității din Amsterdam cu o teză în domeniul bancar (*Răspândirea sectorului de afaceri*). Își începe cariera în domeniul bancar și continuă în spațiul politic (între anii 1951-1953 ministru fără portofoliu). În anul 1953 devine cel mai tânăr Secretar General ONU, iar un an mai târziu devine membru al Academiei suedeze.

În această poziție, Hammarskjöld a fost chemat să promoveze o etică globală, în cazul său, generată de experiența sa mistică, pe care o definește: „întotdeauna aici și acum – în acea libertate care presupune o distanță, în acea tăcere născută din liniștire. Aceasta este libertatea în mijlocul acțiunii, o liniștire în mijlocul celorlalți... În lumea noastră, calea sfințeniei trece în mod obligatoriu prin spațiul acțiunii”¹. Metodologia pe care o promovează Hammarskjöld vizează inovarea discursului politic cu dimensiunea spirituală a Cei-lălalt și a importanței cunoașterii de sine. Și de aici, misiunea sa este limpede – „a servi, ca un slujitor civil internațional... activ ca un instrument, un catalizator, sau cel care inspiră” (Ș7, p. 270). Deține această funcție până la moartea tragică din toamna anului 1961, într-un accident aviatic în Ndola, Zambia de astăzi, în condiții neelucidate.

Mistica de care se simte atras și care îi generează un comportament social-politic în consecință este una a credinței, așa cum el însuși o numește, opunând unei contemplații pasive, o lucrare activă a slujirii tainei celui-lălalt. În concepția sa religioasă, „călătoria cea mai lungă este cea interioară” (Ș54, p. 54), iar trecerea de la contemplația personală la implicarea socială este descrisă drept calea de la credință (cu mentalitatea unui tipic protestant) la iubirea creștină (*agape*).

Dacă ar fi să intuim un parcurs spiritual în opera sa, am putea identifica cinci etape fundamentale, chiar dacă într-un mod subiectiv. Potrivit unui adagiu patristic consacrat – creștin deplin este cel care știe să trăiască nu doar viața, ci mai ales moartea (Ș9, p. 10) – Hammarskjöld propune un itinerariu religios care pornește de la întâlnirea cu moartea, ca mijloc de salvare, căci, potrivit Mc. 8, 35-36, a-ți pierde viața pentru celălalt devine mijloc de mântuire. În consecință, cea de-a doua etapă vizează eliberarea de sine însuși, asemenea unui prizonier, pentru care nu există porțiță de ieșire. Din perspectivă spirituală, prizonierul este cel care nu dă, ci doar dorește să posedă pe alții, pentru a-i folosi drept mijloace. „Plăcerea ego-ului are un aspect de lăcomie... dragul meu de mine – trup și suflet – tu îmi faci mare plăcere! Străduința de a păstra plăcerea de sine în sine creează în jurul eu-ului un cerc frigid care devorează încet calea spre interior” (Ș22, p. 39). Dar, atâta timp cât omul nu se eliberează de propria-i plăcere, nu se eliberează nici de imaginea „unui Dumnezeu, care trece pe deasupra... în care te înșpăimânți zi după zi”. Și se refugiază în deșertul muncii, sau chiar al lecturii, studiului, în închisoarea solitudinii unui „eu” invincibil. În schimb, când omul se descoperă nu doar ca o realitate socială, personală, ci mai ales metafizică, se întâlnește cu Dumnezeu: „Nu eu, ci Dumnezeu în mine” (Ș6, p. 98), lecturând într-o manieră personală cuvintele pauline 1 Co. 15,10 sau Gal. 2,20. În aceeași linie va spune: „Eu sunt vasul. Băutura este a lui Dumnezeu și Dumnezeu este cel însetat” (în legătură cu 1 Co. 4,7). Acest moment marchează cea de-a treia etapă.

¹ Bernhard Erling, *A Reader's Guide to Dag Hammarskjöld's Waymarks*, St Peter, Minnesota, 2010, Ș 65, p. 146.

Omul se vede în oglindă în întâlnirea cu Dumnezeu și i se revelează misterul identității personale. Dincolo de fantasma socială convențională, omul înțelege că are foame de comuniune umană și recunoaște în înfățișarea celorlalți propria sa experiență. Descoperă că este, mai înainte de orice, persoană: „El caută fiecare față. Dar cei care trec fără însuflețire pe trotuarele străzilor gri sunt toți ca și el: atomi în care radioactivitatea este stinsă și energia și-a legat veșnicul său circuit în jurul a nimic” (Ș5, p. 21). Și în consecință, definiția care i se potrivește cel mai bine omului, dincolo de invidia, superbia și pofta care îl caracterizează în viața profană, se referă la vocația sa sacrificială: „Omul este nostalgie. Chiar și nostalgia Crucii” (Ș44, p. 50). Moartea nu trebuie să fie banală, ci doar smerită și lipsită de orice dorință de autoafirmare. Pentru Hammarskjöld unitatea divino-umană a lui Hristos nu se evidențiază în procesul metafizic al întrupării, ci în decizia de a Se sacrifica pentru ceilalți necondiționat. În existența sa caută un motiv pentru a muri. Și, paradoxal, doar în clipa când l-a găsit, viața capătă un sens – acela de a nu fi singur (20, p. 92). Aici vorbim de cea de-a patra etapă.

Ultima etapă se referă tocmai la experiența mistică, exprimată într-un limbaj accesibil și mai puțin teologic: „Nu eu, ci Dumnezeu în mine... abandonat în mâinile lui Dumnezeu și liber față de oameni (6-7, p. 98), „odată ce m-ai înfierat, oh Vânătorule. Acum în furtuna Ta și către scopul Tău” (33, p. 203). Avem de-a face limpede cu un om a cărui viață „a fost sechestrată” de o intervenție directă supranaturală, pe care el o numește „Bucurie”, „Vânt proaspăt”, „Viață”, „Super-eu”, și o alegere directă, într-un mod foarte tangibil: „Tu/pe Care eu nu Îl cunosc/ dar cui aparțin,/ Tu/pe Care eu nu Îl înțeleg/ dar Care m-ai dedicat destinului meu, /Tu...” (13, p. 275). Dumnezeu se descoperă în tăcere unei inimi curate, capabilă să-L vadă, smerită, capabilă să-L audă, iubitoare, capabilă să-L slujească și încrezătoare, capabilă să-L experimenteze (13, p. 275).

Jurnalul său spiritual exprimă trei idei majore despre viața sa interioară. Mai întâi, îl revelează ca o persoană pregătită să-i răspundă afirmativ oricui, când vine vorba despre sensul vieții (interpretarea personală a 2 Cor. 1,19 – „În Hristos rezidă acel *da*). Cel de-al doilea element se referă la curajul vieții, al itinerariului zilnic pas cu pas, cu ineditul și banalul său, dar, mai ales, cu aventura spirituală pe care ne-o propune. Și, în sfârșit, chemarea pătimirii în exigența unei smeriri absolute, care exprimă singurul mod de slăvire al omului².

Pentru Dag Hammarskjöld, unirea cu Dumnezeu se verifică doar la nivelul credinței, ca „unire a sufletului cu Dumnezeu”, care se identifică în mod fundamental cu parcursul existențial al lui Iisus Hristos. Acel „da” a lui Iisus, unit cu voia Tatălui, devine model de imitat în unitatea divino-umană realizată în cei care Îl urmează. Mântuirea acestei lumi din moarte se realizează în chipul lui Hristos ca auto-dăruire și se actualizează în omul religios, care se pune el însuși în slujba celorlalți.

² Karlmann Beyschlag, „Dag Hammarskjöld”, în *Grandi Mistici dal 300 al 1900*, EHD Economica, Bologna, 2003, p. 509.

90 de ani de învățământ teologic universitar ortodox în Cluj-Napoca (1924-2014)

Pr. Cosmin Cosmuța

Sfârșitul primului război mondial (de la declanșarea căruia s-au comemorat anul acesta 100 de ani) a adus o serie de schimbări în ceea ce privește apartenența națională a teritoriilor care făcuseră parte până atunci din Imperiul Austro-Ungar sau din cel Țarist. În acest context tânărul stat Român (înființat la 1866) s-a întregit, în cursul anului 1918, cu provincii istorice majoritar românești: Basarabia, Bucovina, Transilvania și Banat. În planul vieții bisericești, una din primele consecințe ale întregirii naționale a fost reînvierea, în 1921, a vechilor episcopii de la Vad și Feleac, concretizată sub forma Episcopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului.

Legată de existența Episcopiei Ortodoxe din Cluj este și întemeierea și funcționarea unei Școli de Teologie care a cunoscut două perioade însemnate în viața sa, împlinindu-se acum 90 de ani de existență. O primă etapă a fost cea din 1924 până în 1952, când regimul comunist a desființat-o, permițând funcționarea doar a unui Seminar Teologic-Școală de Cântăreți Bisericești. Etapa a doua a început în 1990 și continuă și astăzi. Pe tot parcursul existenței sale Institutul, Academia sau Facultatea de Teologie Ortodoxă a beneficiat de sprijinul ierarhilor clujeni: Episcopul Nicolae Ivan (1921-

1936), Episcopul Nicolae Colan (1936-1957), ajuns apoi Mitropolit al Ardealului (1957-1967), Arhiepiscopul Teofil Herineanu (1957-1992), Mitropolitul Bartolomeu Anania (1993-2011), iar din 2011 încoace, Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Andreicuț.

Vlădica Nicolae Ivan, primul episcop al reînviatelor Eparhii, a fost conștient de la începutul păstoririi sale la Cluj de însemnătatea și necesitatea funcționării unei instituții de învățământ teologic în orașul său de reședință. Pentru aceasta a depus eforturi deosebite, a căror urmare a fost deschiderea, la 6 decembrie 1924, a *Institutului Teologic* cu durata studiilor de trei ani. Chiar dacă faptul în sine poate fi considerat o mare realizare, ierarhul clujean dorea să aibă în inima Transilvaniei o școală teologică de prestigiu, așa că s-a străduit în continuare să ridice reputația acesteia și nivelul de pregătire al viitorilor preoți. Rezultatele eforturilor sale nu au întârziat să apară și după numai un an de funcționare, în toamna lui 1925, Institutul a fost ridicat la rang de *Academie Teologică*, având durata studiilor de patru ani. Academia a funcționat, sub această formă până în 1948, când a devenit *Institut Teologic Universitar*, tot cu patru ani de studii, dar și cu dreptul de a acorda absolvenților săi titlul de *licențiat* în teologie. În această formă, școala de teologie din Cluj a mai dăinuit doar până în 1952, când a fost desființată de autoritățile comuniste, încheindu-și astfel prima etapă de existență.

Între 1924 și 1952 s-au aflat în fruntea Institutului, respectiv Academiei unii din cei mai de seamă dascăli ai școlii: Andrei Buzdug – decan (1924-1926), Ioan Pașca – decan (1926-1927 semestrul I), Orest Bucevschi – decan (1926-1927 semestrul al II-lea), Ioan Vască – decan (1927-1930) și rector (1930-1937), Liviu Galaction Munteanu – rector (1937-1943); Ioan Pașca – rector (1943-1946) și din nou Liviu Galaction Munteanu – rector (1946-1952). Pe lângă cei ce au condus instituția, au mai activat în Școala teologică clujeană și profesori ca: Gheorghe G. Stănescu, Vasile Petrașcu, Ioan Lupaș, Isidor Todoran, Nicolae Balca, Alexandru Filipașcu, Ioan Zăgrea, Petru Deheleanu, Ioan Bunea, Florea Mureșanu ș.a.

Cea de a doua etapă a învățământului teologic universitar ortodox din Cluj a început în 1990. În primele luni ale aceluiași an, în condițiile create de evenimentele din decembrie 1990, din inițiativa Pr. Prof. Dr. Alexandru Moraru – la care au aderat și Pr. Prof. Dr. Vasile Stanciu, Pr. Dr. Valer Bel și Pr. Dr. Stelian Tofană – au

demarat discuțiile pentru reactivarea *Institutului Teologic Universitar* care funcționase la Cluj până în 1952. Rezultatul demersului s-a concretizat în deschiderea oficială a cursurilor acestui Institut la 21 noiembrie 1990, cu primii doi ani de studii (studenții anului II fiind veniți de la Sibiu). Corpul profesoral era alcătuit din preoții profesori și profesorii Alexandru Moraru, Ioan-Vasile Leb, Valer Bel, Remus Lazăr, Stelian Tofană, Marius Jucan, Ioan-Mircea Ielciu, Irime Margă, cărora li s-au alăturat apoi Vasile Stanciu și Ioan Chirilă; duhovnic a fost Vasile Flueraș (devenit ulterior episcop). Au funcționat ca suplinitori și profesorii sibieni Dumitru Abrudan și Vasile Mihoc; lor li s-au alăturat în anii ce au urmat și alte cadre didactice de la Sibiu.

După doi ani de funcționare Institutul a fost primit în Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, în calitate de *Facultate de Teologie Ortodoxă*, situație în care se găsește și astăzi, cu nivel de studii licență, masterat și doctorat. La conducerea sa au fost din 1990: Alexandru Moraru – rector (1990-1992) și decan (1992-1996), Ioan Ică senior – decan (1996-2000), Ioan-Vasile Leb – decan (2000-2004), Ioan Chirilă – decan (2004-2012) și Vasile Stanciu (2012-azi).

Un moment deosebit de important în viața Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj s-a petrecut la 6 decembrie 2013, când s-a inaugurat noul sediu al instituției, într-o clădire modernă – Campusul teologic „Nicolae Ivan” – ridicată prin purtarea de grijă a Înalț Prea Sfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Andreicuț, el însuși profesor al acestei facultăți.

Putem spune, în încheiere, că instituția de învățământ teologic superior de la Cluj a fost și rămâne în continuare – prin corpul ei didactic de excepție (majoritatea cu studii de specializare în străinătate, cu bogată activitate științifică) și cu sprijinul ierarhilor locului – una reprezentativă între facultățile de profil din Patriarhia Română și chiar din învățământul universitar românesc.

Planare filocalică peste prăpăstiile duhovnicești (I)

Pr. Dan Popovici

Aflat în Rai, Avraam îl lămurește pe bogatul nemilostiv din iad: „Între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi” (Lc. 16, 26) Viața pământească este intervalul în care prăpastia între noi și Rai poate fi traversată, însă acest lucru nu e deloc ușor, omul putând să se prăvălească într-o mulțime de prăpăstii duhovnicești.

Dacă în plan imagistic căderea în păcat poate fi reprezentată ca o cădere în groapă, persistarea în el duce la adâncirea exponențială a gropii, iar robia, împătımirea o transformă într-un abis în sens etimologic, într-o groapă fără fund (*a-byssus*), într-o prăpastie. În acest sens, în *A doua sută a capetelor despre dragoste* Sfântul Maxim Mărturisitorul se referă la „prăpastia iubirii de plăceri”¹, iar într-un cuvânt ascetic observă că diavolul, știind „că trei sunt lucrurile în jurul cărora se învârteste tot ce-i omenesc, adică mândria, avuția și slava, prin acestea a prăvălit totdeauna pe om în prăpastia pierzării”². Tot într-un cuvânt ascetic, Sfântul Nil arată și el că râvna după bani și avuții „duce în mare prăpastie pe cei alipiți de lucrurile vieții, care socotesc bucurarea de avere ca cea mai înaltă și mai strălucită fericire”³. Sfântul Ioan Gură de Aur e convins că această categorie de oameni, iubitorii de plăceri și de arginți, va auzi sentința: „Prăpastie între noi și voi” (Lc. 16, 26)⁴. Cu atât mai tragică e situația când protagonistul ei e un monah. Sfântul Ioan Casian observă că „monahul iubitor de argint nu mai poate avea nicio ascultare, ci se răzvrătește, suferă, cârtește la orice lucru, răspunde împotriva și nemaipăzind nicio evlavie, se duce ca un cal nesupus în prăpastie”⁵.

Spovedanie, pictură în ulei pe pânză, 53,5x70 cm. Autor: Nicolae Enea (1897-1960)

Mai cumplită decât iubirea de arginți e mândria, ea fiind mama bună a răzvrătirii. Tot Sfântul Ioan Casian scria cu referire la ea: „Patima mândriei întunecă întreg sufletul și-l prăbușește în cea mai adâncă prăpastie”⁶. Avva Serapion, pe care Casian îl vizitase în pustia egipteană, este preocupat și el de această cea mai adâncă prăpastie în care cade omul trufaș, autosuficient: prăpastia părerii de sine. El atenționează: „prin nicio altă greșeală nu duce diavolul pe monah mai ușor în prăpastie, ca prin aceea că-l înduplecă să lapede sfaturile Părinților și să urmeze judecății și voii sale”⁷. În această direcție, Sfântul Petru Damaschin sublinia că „mare prăpastie este... neascultarea într-un cunoștință”⁸ și tot el avertiza că cel ce „va încerca să urce prea mult (din mândrie – n.n.) neaflând cărare se rostogolește fără voie tot în prăpastie”⁹. Sfântul Simeon Noul Teolog, care a pus în învățătura sa mare accent pe ascultarea de un bătrân experimentat duhovnicește, a avertizat și el că „cel ce cade în asemenea rele, adică în contrazicere și necredință față de părintele și învățătorul său duhovnicesc, se rostogolește jalnic în fundul și în prăpastia iadului (Prov.

IX, 18)”¹⁰. Desigur că această contrazicere și necredință izvorăsc din aceeași mândrie, care nu se poate abține de la a se compara cu alții. E lucrul de care Sfinții Părinți ai Bisericii ne-au îndemnat în mod repetat să ne ferim. Sfântul Maxim Mărturisitorul sfătuiește în acest sens: „Nu te măsoară pe tine cu cei mai slăbănogi dintre oameni, ci tinde mai degrabă spre porunca dragostei. Căci măsurându-te cu aceia, cazi în prăpastia închipuirii de sine”¹¹. De aici mai rămâne un pas până la a te considera în măsură să-i conduci pe ceilalți. Sfântul Nil Ascetul îi previne pe aceștia care „socotesc că e lucru de slavă să stea în fruntea altora, că se vor rostogoli cu ușurință în această prăpastie”¹² narcisică. Nu mai puțin interesat de subiect, Sfântul Ioan Scărarul uzează de simbolismul marin pentru a descrie imaginea vieții monahale, imagine în care, de altfel, se va regăsi oricine cultivă viața duhovnicească: „Cumplită cu adevărat, cumplită mare străbatem, o, călugări smeriți; și plină de multe valuri și de stânci înălțate, de vârtejuri amețitoare, de stânci ascunse, de dihanii, de pirați, de valuri, de hăuri”¹³. Tâlcuind duhovnicește fiecare dintre aceste obstacole el vede hăul drept „mândria azvârlită din cer, care ne ridică până la cer și ne aruncă până în prăpastia cea fără de fund (în abis)”¹⁴.

În această prăpastia fără de fund a mândriei, în prăpastia cugetării de a fi deopotrivă cu Dumnezeu au căzut *ab initio* o parte din îngeri. Mai bine zis s-au prăpăstuit, și-au născocit-o și s-au aruncat singuri în ea. Pentru ei e valabilă maxima: „Lângă cel mai înalt punct al fericirii se află cea mai adâncă prăpastie a durerii”. Cunoscând cel mai înalt punct al fericirii, acela de a fi lângă Dumnezeu, în cea mai mare proximitate a Aestui, o parte din îngeri s-au prăpăstuit cugetând a fi deopotrivă cu Dumnezeu.

(continuare în numărul următor)

¹⁰ *Filocalia*, vol. VI, Editura Institutului biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1977, p. 33.

¹¹ *Filocalia*, vol. II, p. 104.

¹² *Filocalia*, vol. I, p. 219.

¹³ *Filocalia*, vol. IX, Editura Institutului biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980, p. 321.

¹⁴ *Ibidem*.

„Viața mea în Hristos”

Protos. Simeon Pinte

La sfârșitul unui an comemorativ euharistic, în care atenția ierarhilor, preoților, teologilor și a credincioșilor s-a axat pe înțelegerea și trăirea Sfințelor Taine a Spovedaniei și Euharistiei în viața Bisericii, se cuvine a elogia și personalitatea unui mare păstor de suflete, care a făcut din viața lui și a multora pe care îi păstora, o euharistie vie. Este vorba de Sfântul și Dreptul Părinte Ioan din Kronstadt, pe care Biserica Ortodoxă îl prăznuiește pe 20 decembrie. Aproape contemporan cu noi, viața și activitatea sa a reprezentat un adevărat fenomen duhovnicesc în secolul trecut, marcat de o veritabilă renaștere euharistică în Rusia țaristă dar cu ecouri ecumenice.

Sfântul Ioan de Kronstadt (Ioan Ilici Serghiev) s-a născut pe data de 19 octombrie 1829 în satul Sura din gurbenia Arhanghelsk din nordul Imperiului țarist. În familie a primit o educație ortodoxă simplă, profundă și tradițională, mai ales că din partea tatălui descindea dintr-o familie de preoți, din tată în fiu, de peste 350 de ani. În copilărie a avut o sănătate precară, iar studiul merge greu. Cu suflet curat de copil și cu multă simplitate și sinceritate a cerut de la Dumnezeu darul înțelepciunii, iar rugăciunea i-a fost ascultată. Astfel a terminat ca șef de promoție Seminarul din Arhanghelsk iar mai apoi Academia Duhovnicească din Sankt Petersburg. În timpul studiului academic era preocupat mai ales de Viețile Sfinților, Comentariile Sfântului Ioan Gură de Aur la Sfințele Evanghelii precum și de predicile teologice ale Mitropolitului Filaret Drozdov (1789-1867) al Moscovei, mai mult decât de bibliografia academică aridă, scolastică a vremii. De asemenea, o mare parte a timpului său o consacra rugăciunii.

Cu toate că avea o fire introvertită, nu-l atrăgea viața monahală ci zelul misionar, dorind să facă misiune în Siberia, China sau America. Înțelege, însă, că imperativele misionare erau tot atât de valabile pentru societatea Rusiei vremii sale. Astfel, după absolvirea Academiei, se va căsători cu Elisaveta Konstantinovna, fiica protoiereului Nesvițki din Kronstadt, fiind apoi hirotonit preot pe seama parohiei Sfântului Andrei, din Kronstadt, biserică pe care o văzuse în vis înainte de hirotonie. Încă de la început își ia foarte în serios vocația și slujirea sacerdotală, care era una activă și concretă din toate aspectele sale: slujire sacramentală, filantropie, slujire la catedră la

școala primară și gimnaziu, predică, pastorația și grija față de toți oamenii, dar mai ales față de săraci și față de oamenii pătimiși de care era plin orașul port în care trăia.

Părintele Ioan s-a dedicat întru totul slujirii preoțești. El a înțeles că, întrucât este preot, nu-și mai aparține luiși sau familiei, ci este prin excelență un „om pentru ceilalți”, de aceea și-a luat împreună cu soția hotărârea de a trăi toată viața ca frate și soră. Programul zilnic pe care și l-a impus era unul mai presus de fire. În fiecare zi se scula la patru dimineața pentru a pleca la biserică, întorcându-se acasă de la bolnavi și săraci, seara târziu. Mânca puțin pe unde apuca. Acest program de viață a ținut în jur de cincizeci de ani, timp în care numai harul lui Dumnezeu pe care îl dobânda din rugăciune și din slujirea zilnică a Dumnezeieștii Liturghii, îl susținea. De la începutul slujirii preoțești și-a impus câteva principii: 1. Lectura zilnică și meditația la Sfințele Scripturi; 2. cercetarea cărților de slujbă; 3. un program de rugăciune propriu, axat pe trezvia minții și chemarea neîncetată a numelui lui Iisus; 4. ținerea unui jurnal duhovnicesc; 5. slujirea zilnică a Sfinței Liturghii.

Pentru Sfântul Ioan de Kronstadt, Sfânta Liturghie era „cerul pe pământ”, căci „în timpul Liturghiei, cerul și pământul se fac una” (cf. *Liturghia – Cerul pe pământ*). Pentru aceasta preotul trebuie să o slujească cu toată curățenia sufletească și trupească, nepătămire, dragoste, pace, evlavie și frică. Liturghia nu este numai o rememorare a iconomiei dumnezeiești, ci are un caracter comunitar și pascal prin care se zidește Biserica - Trupul lui Hristos, având o importanță deosebită implicarea poporului și de aceea ar fi „mai folositor pentru mintea și inima creștinului ca el să cunoască întreg cuprinsul Liturghiei” (*ibidem*). „Liturghia este pentru credincioși o pavăză și o ripostă în fața necontenitei dezamăgiri care domnește în lume” (*ibidem*). De aceea, Sfântul Ioan îndemna la o cât mai curată și deasă împărtășanie. Zilnic împărtășea între 300-500 de credincioși iar în Postul Mare până la câteva mii pe zi. Fiindcă nu mai făcea față cu spovedirea unui număr atât de mare de oameni, a primit din partea Sfântului Sinod îngăduința de a practica Spovedania publică.

Împărtășirea Apostolilor, icoană pe uși împărătești, sfârșitul sec. XVI, Școala din Stroganov, 89x111,3 Muzeul de Istorie și Artă din Solvycegodsk, Rusia.

Toate aceste amănunte din viața și activitatea marelui păstor din Kronstadt le găsim în scrierile sale precum și în mărturia contemporanilor săi. O seamă dintre aceste scrieri au fost publicate în traducere românească. Opera cea mai însemnată este alcătuită din mici meditații tematice cuprinse în volumul *Viața mea în Hristos* care reflectă preocuparea de bază a părintelui Ioan: pocăința lăunțică și neîncetată grijă de a fi împreună cu Hristos, el și semenii săi indiferent de nație sau confesiune. Acest titlu, inspirat din cartea celebră cu același titlu a teologului bizantin Nicolae Cabasila, este sugestiv. Acesta exprimă cel mai bine specificul vieții Sfântului Ioan în centrul căreia se afla mereu Hristos prin rugăciune și Sfințele Taine. După ce a primit și darul facerii de minuni și pe mulți i-a tămăduit de bolile trupești și sufletești prin rugăciune, Spovedanie și Împărtășanie, el însuși îndestulat de Sfințele Taine a plecat spre Împărăție în dimineața zilei de 20 decembrie 1908 în vârsta de 79 de ani. El rămâne însă un exemplu viu, dar și un imbold de a trăi un creștinism plener, atât pentru clerici cât și pentru mulțimea credincioșilor care-și trăiesc viața în Hristos.

¹ *Filocalia*, vol. II, Editura Harisma, București, 1993, p. 93.

² *Ibidem*, p. 31.

³ *Filocalia*, vol. I, Editura Harisma, București, 1993, p. 203.

⁴ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei* în Sfântul Ioan Gură de Aur, *Scrieri. Partea a treia*, Colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol. XXIII, București, 1994, p. 923.

⁵ *Filocalia*, vol. I, p. 140.

⁶ *Ibidem*, p. 159.

⁷ *Ibidem*, p. 176.

⁸ *Filocalia*, vol. V, Editura Institutului biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1970, p. 136.

⁹ *Ibidem*, p. 245.

Taina unei vieți martirice

Liana Valentina Pașca

Profesoară la Colegiul Național Petru Rareș Beclean

Acest material nu se dorește a fi o trecere în revistă a vieții și activității voievodului Constantin Brâncoveanu (1654-1714), care cred că este o pagină de istorie binecunoscută multor români, ci se constituie în căutarea unor răspunsuri la unele întrebări cu care m-ar putea iscodi elevii mei mai mici sau mai mari. Vă invit pe fiecare să completați, să dezvoltați și să nuanțați aceste răspunsuri, dar mai ales să intușiți și alte întrebări ce ar putea fi puse în folosul nostru și al generațiilor viitoare.

Actualitatea jertfei lor

Tocmai acum, în mod special Biserica nu are voie să tacă. Ea trebuie să ofere alternative la o viață secularizată. Astăzi, când trăim într-o goană după confort, într-o preocupare obsesivă pentru frumusețea trupească, într-o groază de îmbătrânire și o angoasă în fața morții, viața jertfelnică a Brâncovenilor ne oferă o alternativă, ne cheamă să deslușim sensul profund al vieții, ne invită la o terapie împotriva mediocrității. Treceam prea adesea inerti și ignoranți, fără să știm să profităm de ele, pe lângă valori umane cu adevărat ieșite din comun. Și pe urmă? S-ar putea să regretăm pentru iresponsabilele noastre risipiri. Chiar dacă unor superficiali, eroii și sfinții le trezesc spaima și antipatii, noi nu trebuie să obosim în a o lua iarăși și iarăși de la capăt, amintindu-ne de valorile acestui neam. Doar așa, punând genunchii la pământ și sprijinindu-ne fruntea de cer vom putea crede că ne merităm Ortodoxia pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o. Statornicia în credință a Brâncovenilor s-a încrustat adânc în trunchiul vieții românești, dăruind României o bogăție tainică ce nu poate fi luată de la ea, oricât de rău s-ar situa în raportul politicienilor europeni. Eroii martiri și sfinții români ne-au dăruit onoare și au adăugat demnitate neamului nostru întreg. De aceea avem datoria să-i facem cunoscuți tinerilor oferindu-le astfel modele autentice și ajutându-i să-și regăsească discernământul.

Sfârșitul martiric și învățămintele lui

Exemplul lor ne amintește mai întâi că micile noastre lupte nu sunt nimic în comparație cu marile lor războaie. Cu ajutorul martirilor învățăm cum să facem față "călăilor" noștri, fie că aceștia sunt bolile, neajunsurile, abuzurile sau ispitele de tot felul. Prin suferința și jertfa lor asumată, martirii Brâncoveni au întors multe suflete către Hristos. Vestea mazilirii i-a fost adusă chiar în Miercurea mare din Săptămâna paștilor (24 martie 1714), miercurea în care Iuda îl vinde pe Hristos. În această zi, în viața lui Brâncoveanu, a rodit trădarea celor cu care mâncase la o masă. Timp de două zile voievodul a fost arestat în odaia sa, iar în Vinerea Mare și-a început urcușul pe Golgota urmându-l astfel pe Hristos. Au fost ridicăți cu toții de către turci și duși la Istanbul fiind închiși în înfricoșata temniță a celor Șapte Turnuri. Aici turcii l-au supus la chinuri groaznice, atât pe el cât și pe feciorii lui, ca să dezvăluie locul altor averi, în afara celor confiscate de ei. Apoi li s-a cerut lepădarea de credința creștină. Cu siguranță, în rugăciunile săvârșite în nopțile lungi din temniță, Brâncoveanu a priceput lucrarea Proniei divine și în adâncul sufletului a înflorit un surâs tainic, pentru că a fost învrednicit să-și urmeze Stăpânul. Lumina Învierii din morți a lui Hristos i-a dat curaj.

De ce este atât de impresionant sfârșitul lor?

La această întrebare ne ajută să răspundem Nicolae Steinhardt care nota: "Brâncoveanu este cea mai shakespeareană dramă din câte au fost vreodată în toată lumea. E un caz unic pe plan mondial, de nu aș zice pe plan cosmic. E de necrezut. Trecerea aceasta a unui mundan (în toată puterea termenului) la sublimul și eroismul cel mai fantastic uluiește și amețește. Vă desfid să-i găsiți perechea; nici în rânduiala martirilor din primele veacuri. Nici nu ne dăm seama cine este, ce înseamnă el pentru noi, la ce nivel se ridică... Brâncoveanu a murit ca un gentleman, un martir, un erou, un sfânt." Văzând statornicia și curajul lor în mărturisirea credinței creștine, după mai

bine de trei luni de chinuri, turcii au hotărât moartea domnitorului, a celor patru fii ai săi (Constantin, Radu, Ștefan și Matei) și a sfetnicului Ianache. Era în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului, pe 15 august 1714, când domnitorul împlinea 60 de ani, iar doamna Marica, soția sa, ar fi trebuit să-și serbeze ziua numelui. Sultanul le-a oferit viața în schimbul trecerii la mahomedanism. Voievodul însă și-a încurajat fiii astfel: "Copiii mei, fiți cu curaj! Am pierdut tot ce aveam pe lumea aceasta; să nu ne pierdem și sufletele, ci să le aducem curate în fața lui Hristos. Să ne spălăm păcatele în sângele nostru." Astfel, "la capătul celei mai zguduitoare tragedii, trupul bătrânului părinte a căzut în țărâna udată de sângele copiilor săi", notează Nicolae Iorga. Cele șase trupuri decapitate au fost aruncate în mare. Creștinii din Constantinopol, rugați de Doamna Marica, le-au pescuit trupurile și le-au îngropat pe ascuns în insula Halki. Dar această admirabilă femeie, ea însăși sfințită prin lacrimi și durere, nu s-a dat în lături de la nici o jertfă întru dorința de a-l aduce pe Brâncoveanu acasă. Astfel că șase ani mai târziu osemintele voievodului-martir au fost aduse în țară de către soția sa și înmormântate în biserica Sf. Gheorghe, ctitoria sa, însemnând locul pe o candelă de argint de deasupra mormântului. Pe piatră n-a scris nimic pentru ca turcii să nu afle și să profaneze mormântul. Mărturia de pe candelă a fost descoperită abia după două secole. Candelă arde și astăzi acolo, luminând amintirea Brâncovenilor.

Alte virtuți ale mucenicului

Dimpotrivă, mucenicia Brâncovenilor nu a fost doar un act al curajului personal, ci expresia unei vieți întregi, încununarea unei vieți de creator. Să luăm așadar aminte la faptele virtuozității voievodului, cel care a cârmuit cu discernământ, cumpătare și înțelepciune vreme de 25 de ani Țara Românească. A fost întemeietor de artă și cultură românească având o mare vocație de ctitor. Ar fi de ajuns să ne oprim la Hurezi sau la Sâmbăta de Sus spre a ne da seama de amploarea și măreția geniului brâncovenesc. "Odată mai mult îl iubesc pe Brâncoveanu că a știut să fie contemporan cu Occidentul fără să devină neapărat occidental. Din frumusețile Apusului a luat numai atât cât a crezut că-i trebuie spre a da frumuseților neamului său un spor de frumusețe... Așadar stilul brâncovenesc crește din însuși pământul țării, dar se hrănește dintr-un văzduh mult mai larg." remarca Valeriu Anania în *Cerurile Oltului*. În același timp, a fost un sprijinitor prin cuvânt și faptă a ortodoxiei de pretutindeni. Nu în ultimul rând, a oferit prin moartea sa mucenicească o minunată pildă de dăruire și jertfă pentru țara sa și pentru credința creștină. Iată doar câteva dintre temeiurile pentru care, Sfântul Sinod a canonizat pe Martirii Brâncoveni stabilindu-se ca zi de pomenire 16 august.

Mucenicia în învățământul românesc

În vara acestui an 2014, declarat Anul comemorativ al Sfinților Brâncoveni, Dinu C. Giurescu, vicepreședintele Academiei Române, a atras atenția de la tribuna Academiei, că elevii de astăzi nu mai află nimic din manualele de istorie despre domnia lui Brâncoveanu: „Pe cât încercăm noi, cu orele laice și cele bisericesti pe atât curricula manualelor școlare întoarce spatele Istoriei României. Am luat de curiozitate un manual de clasa a XII-a să văd ce află tinerii absolvenți ai liceului nostru despre Brâncoveanu. Răspunsul este simplu: nu află nimic pentru că Brâncoveanu nu există în acest manual. M-am oprit asupra acestui element pentru că arată o politică deliberată de a elimina din conștiința tinerilor orice este românesc.”

În ceea ce privește educația religioasă, consider dragi colegi, că nu trebuie să așteptăm ca elevul să ajungă în clasa a XI-a pentru a afla despre Constantin Brâncoveanu... pentru că programa include acest subiect doar la această clasă. Trebuie să avem pricepere și înțelepciune pentru a găsi și alte momente și modalități de a le vorbi copiilor despre astfel de valori umane de excepție. În ceea ce privește manualele de religie, spațiul acordat acestei teme nu este deloc generos. Cu excepția unui manual pentru clasa a IV-a apărut imediat după revoluție și după care nu se mai lucrează demult, nu mai întâlnim subiectul decât, așa cum am spus, în auxiliarul de clasa a XI-a unde este tratat pe cel mult o jumătate de pagină. Avem datoria, ca dascăli, să găsim momentele potrivite și modalitățile cele mai diverse pentru a nu ne baza doar pe aceste firave instrumente didactice.

Un scurt fragment din Acatistul Sfinților Brâncoveni consider că este cea mai potrivită **concluzie**: "Ce graiuri vom îndrăzni a vă aduce noi, nevrednicii, prin care să lăudăm mult răvnițoarea voastră viață... de adevărați eroi ai Ortodoxiei? Cu adevărat ar trebui mai degrabă să iubim noi tăcerea ca unii ce suntem îngreuiți de multe, mari, grele și nepocăite păcate... Nu ne lăsați să ne netrebnicim mai mult și stăviliți alunecarea noastră spre robia lumii... o preafericirilor martiri... rugători către Dumnezeu"

Bibliografie:

***, *Viața și acatistul Sfinților Martiri Brâncoveni*, Editura Doxologia, Iași, 2011.

Anania, Valeriu, *Cerurile Oltului*, Editată de Episcopia Rîmnicului și Argeșului, Rm. Vâlcea, 1990.

Steinhardt Nicolae, *365 întrebări incomode adresate de Zaharia Sângeorzan*, Editura Revistei Literatorului, București, 1992.

O seară patriotică, la Teologie...

Vitalie Ciobanu

Stud. anul al II-lea,

Specializarea Teologie Pastorală

Cercul Studentesc „Baladă pentru Basarabia” din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a organizat proiecția filmului documentar „Te iubesc, Ion și Doina” de Leontina Vatamanu. Proiecția a avut loc la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai”, în data de 21 octombrie 2014, la ora 19.00. Invitatul de onoare a fost Înaltpreasfințitul Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, iar invitați speciali au fost: regizoarea filmului, Doamna Leontina Vatamanu și producătorul, Domnul Virgiliu Mărgineanu, din Republica Moldova.

Subiectul filmului a fost expunerea vieții de jertfă a cuplului basarabean Ion și Doina Aldea Teodorovici, care și-au exprimat prin cântecul lor dragostea față de poporul român, dorind să însuflețea oamenii sentimentul patriotic și conștiința identității noastre naționale. În viitorul apropiat publicul va avea posibilitatea să procure filmul și pe DVD.

După film, Înalt Preasfinția sa a luat cuvântul, declarând: "Din punct de vedere spiritual și sentimental, toate aprecierile noastre, tuturor realizatorilor! Nu i-am văzut față către față pe Ion și Doina Aldea Teodorovici, dar le-am ascultat cu mult drag cântecul și, ani de zile, la sărbătorile naționale, la Alba Iulia, erau prezenți și Adrian Păunescu și Grigore Vieru; iar unul dintre cei care îi iubea foarte mult era părintele Doru Gheaja, și când se ivea ocazia, nu mai termina în a-mi povesti cât de profunzi și cât de serioși au fost acești doi oameni. Au făcut o lucrare deosebită pentru neamul românesc și, în același timp, pentru spiritualitatea noastră. Sigur că și-au imaginat oamenii multe scenarii legate de trecerea lor în eternitate; nu știu eu care-i adevărul, dar regretăm că s-au dus așa de vreme. Îi felicităm și pe tinerii noștri, care v-au determinat să faceți premiera filmului aici".

Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, a spus că așa cum Ion și Doina au fost „două inimi gemene”, care au bătut într-un singur trup, tot așa Basarabia și România ar trebui să fie „două inimi gemene”, care să bată într-un singur trup, poporul român. Atmosfera din sală a fost una memorabilă, fiindcă publicul a fost mișcat de emoțiile transmise prin intermediul filmului, publicul fiind alcătuit atât din clujeni, cât și din basarabeni studenți sau stabiliți în Cluj. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul: Grand Hotel Italia, Radio Renașterea, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Grupul de Inițiativă Basarabeană Cluj.

Semestrial, Cercul Studentesc „Baladă pentru Basarabia” organizează în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă un eveniment dedicat Basarabiei.

O sută de ani de la nașterea Părintelui Vicar Onisie Morar

Pr. Iustin Tira

In urmă cu ceva vreme, mai precis pe 3 iulie 2014, s-au împlinit o sută de ani de la nașterea părintelui vicar Onisie Morar, personalitate de seamă a Eparhiei Vadului, Felea- cului și Clujului, din a doua jumătate a secolului trecut, fost profesor la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj, lector de limba română la Institutul Teologic Protestant din Cluj-Napoca, consilier administrativ bisericesc, iar apoi vicar administrativ al eparhiei până la pensionarea pentru limită de vârstă în anul 1979. Fiind încă în deplinătatea capacităților fizice și psihice, și-a continuat activitatea și după pensionarea din administrația eparhială, încă 12 ani ca preot slujitor la parohia „Sf. Dumitru” din cartierul Gheorgheni al municipiului Cluj Napoca. Aici a slujit împreună cu vechiul și bunul său prieten, părintele Gheorghe Mureșan, un alt preot de elită al Clujului. Așa se face că și-a început activitatea în octombrie 1937, când a fost hirotonit preot și numit la parohia Bădești, județul Cluj, și a încheiat-o la 1 aprilie 1991, când s-a retras definitiv la pensie.

Vreme de 54 de ani a slujit lui Dumnezeu și oamenilor de la Altar, de la catedră, din administrația Centrului Eparhial și nu în ultimul rând, din statutul de familist. Foarte puțini preoți sunt atât de „bogați” în ani de muncă, ca și în rezultate pastorale, didactice și familiale. Nu în zadar Dumnezeu i-a deschis scara ierarhică până pe cea mai înaltă treaptă pe care poate ajunge un preot de mir.

S-a născut în satul Ciumăfaia, comuna Borșa, județul Cluj, în familia numeroasă a lui Gheorghe și Ana Morar, ca al zecelea copil. Rămas orfan de tată la vârsta de 10 ani, a cunoscut de timpuriu greutățile vieții și responsabilitatea muncii pentru pâinea cea de toate zilele. Elev premiant și cu purtare ireproșabilă, atât la școala primară din Borșa, cât și la Liceul „Petru Maior” din Gherla, în toamna anului 1934 s-a înscris la Academia Teologică Greco-Catolică din Cluj.

După căsătoria cu tânăra și frumoasa învățătoare Ana Albon și hirotonirea întru preot, în toamna anului 1937, a fost instalat ca paroh în modesta parohie Bădești, județul Cluj, cu o bisericuță de lemn în paragină și fără casa parohială. În foarte scurt timp a construit și biserică nouă și casă parohială, dar mai cu seamă a construit și reconstruit biserica din sufletul credincioșilor: vârstnici, tineri și copii de școală, probându-și atât talentul pastoral-misionar și didactic, cât și dăruirea totală și râvna pentru misiunea pe care și-a ales-o. Acesta a fost începutul. Ca o consecință firească a activității deosebit de vrednice de la Bădești, în care a probat capacitatea sa intelectuală, morală și didactică, în anul 1945, Biserica l-a chemat să formeze și să șlefuiască suflete și caractere în școlile din Cluj. Astfel a început perioada didactică din activitatea părintelui Onisie Morar. Pentru această nouă misiune și-a completat studiile teologice cu cele ale Seminarului Pedagogic Universitar din cadrul Universității Clujene, iar mai târziu, cu cele ale Facultății de Filologie, secția Română-Istorie, a aceleiași universități Clujene.

Amănunte despre activitatea celui evocat pot fi citite în volumul: „Onisie Morar - o credință, un drum, o viață”, apărut în editura Renașterea, în anul 2000 (editori: Rodica Dan și Valeria Morar - fiicele părintelui) și în volumul „Scurt istoric al eparhiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului”, al părintelui Prof. Univ. dr. Alexandru Moraru, tipărit în anul 2006, în aceeași editură Renașterea.

Firul roșu, care străbate întreaga viață și activitate pastorală și didactică a părintelui Onisie Morar, este, de departe, **credința** neclingită în Dumnezeu. Aceasta a fost cea care i-a călăuzit pașii, i-a însoțit bucuriile și încercările vieții, i-a luminat mintea în momentele de cumpănă, l-a ajutat să ia hotărâri înțelepte, corecte și morale pentru sine și pentru familie. De aceea pașii importanți ai vieții nu au fost niciodată superficiali, formali sau pripiti. Primirea în rândul clerului Bisericii Ortodoxe Române - unul din pașii esențiali ai vieții sale - a solicitat-o după 10 ani de frământări, de întrebări, de neliniști, adică în anul 1958. Hotărârea, odată luată a rămas definitivă și nedintită, până în ultima clipă a vieții. După anul 1990, celor ce stăruiau să se întorcă la Biserica în care a fost botezat și hirotonit „le răspundea prin tăcere sau le spunea: „Nu pot face pasul!” Ne-a dat sfaturi cum să procedăm ca să evităm conflictul. „De ce nu acceptați pu-

ținul ce vi se oferă până nu-i prea târziu?”. Aceasta este mărturia pe care o depune în volumul pomenit mai sus părintele Augustin Prunduș, personalitate de seamă a Bisericii greco-catolice din Cluj, fost coleg și prieten apropiat al părintelui Onisie.

Semn concret al binecuvântării Celui de Sus, pentru viața și lucrarea sa în lume, a fost și prezența la slujba prohodului (oficiată în capela Seminarului Teologic în ziua de 16 septembrie 1995) a trei ierarhi ai Bisericii Ortodoxe: BARTOLOMEU al Clujului, JUSTINI- AN al Maramureșului și IRINEU Bistrițeanul - episcop vicar.

Fără să fie un arogant, se lăuda (în sensul moral al cuvântului) cu cei 5 (cinci) copii cu care Dumnezeu l-a binecuvântat (Radu - inginer, Rodica - profesoară, Liviu - inginer, Gheorghe - inginer, Valeria - profesoară), cu cei 17 (șaptesprezece) nepoți cu care Dumnezeu l-a îmbogățit și i-a înfrumusețat viața. Se bucura și spunea tuturor bucuriile pe care i le aducea numeroasa și foarte frumoasa sa familie.

Ca unul care i-am fost elev la Seminarul Teologic, subaltern în administrația Centrului eparhial, iar în ultimii ani ai vieții sale, coleg de slujire la Altarul Catedralei, l-am cunoscut îndeaproape, l-am prețuit foarte mult și i-am urmat exemplul, atât în cele ale preoției, cât și cu cele ale administrației. A fost și a rămas un reper de demnitate, de slujire, de atitudine

preoțească, de iubitor al Bisericii, al familiei și al neamului românesc. Câtă nevoie ar fi și astăzi de toate acestea, în toate segmentele societății românești!

Mitropolitul Nicolae Mladin. 100 de ani de la naștere

Pr. Cătălin Pălimaru

In pleiada de teologi români ai secolului XX, profesorul și mitropolitul Nicolae Mladin ocupă un loc distinct. S-a manifestat de timpuriu ca un teolog deosebit de înzestrat, însă

elanul parcursului său academic, ca și al activității pastorale, a fost estompat de vicisitudinile vremii. Anii din urmă ai vieții, marcați de un vizibil declin al facultăților intelectuale și al puterilor creatoare, i-au fost învăluit în cvasi-anonimat. Nici posteritatea nu a fost mai generoasă cu memoria mitropolitului Nicolae Mladin, articolele sau publicațiile ce-l au în centrul atenției fiind destul de sporadice. Centenarul nașterii sale e un prilej de a rememora momentele ce i-au definit biografia și de a evalua succint implicarea sa în viața Bisericii și aportul său la dezvoltarea teologiei românești.

Viitorul mitropolit s-a născut la 18 decembrie 1914 în Abrud, jud. Alba. Foarte curând părinții săi se mută la Petroșani, unde tatăl activa în industria minieră. Rămas orfan de tată încă din copilărie, își însușește din partea mamei o educație religioasă temeinică. În Petroșani va urma școala primară și liceul, obținând diploma de bacalaureat la Deva, în 1932. Va studia apoi teologia în trei instituții de învățământ diferite, la Oradea, Chișinău și București, devenind licențiat în 1938, cu o teză remarcabilă, „Influența lui Dionisie Areopagitul asupra lui Juan de la Cruz”, întocmită sub îndrumarea profesorului Nichifor Crainic, teză ce anunța preocupările sale de teologie mistică de mai târziu. La scurt timp după absolvire intră în raza duhovnicească a

mănăstirii Sâmbăta, gândită de mitropolitul Nicolae Bălan ca un reper spiritual și cultural pentru Ortodoxia românească. Mănăstirea va deveni faimoasă grație misiunii impresionante a ieromonahului Arsenie Boca. Nicolae Mladin va fi hirotonit diacon celib pentru nevoile mănăstirii, la 31 decembrie 1939.

Cu spiritul său vizionar, mitropolitul Nicolae Bălan observă în tânărul diacon o speranță pentru teologia românească și, precum mulți alți tineri merituosi, va fi trimis la un stagi de pregătire în străinătate. Va urma, între anii 1941-1943, cursuri de teologie la Viena, Tübingen și Marburg. La scurt timp după întoarcerea de la studii e numit profesor suplinitor de teologie morală și mistică. În toamna anului 1946 susține teza de doctorat, „Hristos - viața noastră. Asceză și mistică paulină”, lucrare foarte apreciată dar publicată abia în 1996 la editura Deisis. În anul 1947 devine titular al catedrei de morală la Academia Teologică din Sibiu, catedră pe care o va onora până în iunie 1967.

Între anii 1947-1948 a predat cursuri de Ascetică și Mistică, succedând la catedră Părintelui Dumitru Stăniloae. Fără a avea anvergura a predecesorului său, cursurile de mistică ale profesorului Nicolae Mladin au fost receptate cu interes de studenți pentru limpezimea și substanța lor, fiind publicate destul de recent, după notițele preotului Nicolae Streza. Odată cu anul 1948 disciplina este interzisă de autoritățile comuniste pentru conotațiile ei subversive. În consecință, activitatea didactică a profesorului Nicolae Mladin se va restrânge exclusiv la catedra de morală.

Calitatea prelegerilor sale și noblețea caracterului său au făcut din el un dascăl iubit de studenți. Ceea ce l-a făcut însă apreciat în rândul teologilor epocii a fost temeinicia studiilor publicate, e drept unele dintre ele într-o manieră adaptată spiritului vremii, prin interesul acordat problemelor sociale. Numele său va gira manualul, în două volume, de *Teologie Morală ortodoxă* pentru Institutele teologice, apărut la București în 1979. Publicațiile de specialitate i-au fost reunite în volum în 1969 sub titlul *Studii de teologie morală*. Recent a văzut lumina tiparului cursul său de morală (sub titlul *Poruncă și libertate. Prelegeri de morală ortodoxă*, ed. Renașterea, 2013) ținut între anii 1947-1948 și notate de același, pe atunci student, Nicolae Streza. Până în 1947 a publicat diferite volume de mai mică întindere, fie cu caracter pastoral, fie omiletic, fie destinate publicului larg.

De la amvon, Părintele Nicolae Mladin impresiona în tinerețe prin statura sa predicatorială. După anul 1948 contemporanii au observat o cotitură în rostirea cuvântului său, tot mai atenuat și adaptat contextului istoric. Tot din anul 1948 i se încredințează conducerea ziarului *Telegraful român*, misiune îndeplinită, timp de 18 ani, cu mult zel și competență în pofida contrângerilor dictate de cenzură prin Departamentul cultelor.

În anul 1947, de Praznicul Adormirii Maicii Domnului, Nicolae Mladin este tuns în monahism iar doi ani mai târziu hirotonit pre-

ot pe seama mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus. La 21 octombrie 1958 este hirotesit protosinghel, iar la 8 mai 1963 înălțat la rangul de arhimandrit. Se creaseră premisele pentru ridicarea la treapta de arhieru, fapt ce se va petrece la 8 iunie 1967, eveniment întâmpinat cu un val de entuziasm din partea foștilor săi studenți, deveniți deja preoți. Avea să ocupe tronul de Mitropolit al Ardealului, păstoriind totodată o eparhie întinsă pe suprafața a șase județe în calitate de Arhiepiscop al Sibiului și Albei. Speranțele puse în proaspătul mitropolit, motivate de înzestrarea sa intelectuală, de evlavie și competența predicatorială, au fost doar parțial împlinite. Activitatea sa, deși însemnată sub aspectul angajării pastorale, al realizărilor edilitare sau deschiderii ecumenice, a fost totuși, la rândul ei, estompată de duhul vremii și de neputințele personale. Acestea se vor accentua până acolo încât, în anul 1981, se va retrage din scaun. Ultimii ani ai vieții, afectat de boală, îi va petrece la mănăstirea Sâmbăta sub îngrijirea monahului Irineu Duvlea, astăzi arhieru în Statele Unite. Moare la 1 iunie 1986, adevărind încă o dată fragilitatea și efemeritatea existenței umane. Rămâne în conștiința celor care l-au cunoscut prin calitățile demonstrate ca om, ca profesor, ca teolog și păstor.

Condiții de participare și programa de concurs pentru ocuparea parohiilor vacante în mediul rural

Pentru a asigura transparența și egalitatea de șanse pentru candidații la ocuparea unui post clerical vacant, Permanența Consiliului Eparhial, în ședința din data de 24 noiembrie 2014, a stabilit criteriile privind ocuparea parohiilor vacante, precum și Programa pentru interviul organizat în acest sens la disciplinele Omiletică și Catehetică.

În privința probei practice, candidații vor fi examinați asupra cunoștințelor de Liturgică generală și specială.

Condiții de participare:

Parohiile din mediul rural de categoria I

- Pot participa preoții cu o vechime de cel puțin 5 ani în ultima parohie, care nu sunt navetiști și nu au suferit sancțiuni disciplinare.

- Vor fi ocupate prin examen, organizat după programa existentă pentru parohiile din mediul urban.

Parohiile din mediul rural de categoriile II-III și cele misionare.

- Pot participa preoții care au cel puțin 5 ani vechime și licențiații în Teologie Pastorală, care au promovat examenul de capacitate preotească.

- Se vor ocupa în urma interviului.

Programa pentru Interviul:

PREDICI:

1. La Nașterea Domnului
2. La Botezul Domnului
3. La Pogorârea Sfântului Duh
4. La Duminica a 2-a după Rusalii a sfinților români (chemarea primilor apostoli)
5. La Duminica a 17-a după Rusalii (Femeia canaaneancă)
6. Predică la duminica a 22-a după Pogorârea Duhului Sfânt
7. La Duminica a 24-a după Rusalii (Învieirea fiicei lui Iair).
8. La Duminica a 25-a după Rusalii (Samaritanul milostiv).
9. La Schimbarea la Față
10. La Adormirea Maicii Domnului
11. Predică la Înălțarea Sfintei Cruci (14 sept.)
12. La Sfântul Ierarh Nicolae
13. Panegiric la Buna-Vestire
14. Panegiric pentru Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil
15. Panegiric pentru Sf. Ap. Andrei
16. Panegiric pentru Sfinții Trei Ierarhi
17. Cuvânt la Sfințirea Bisericii (din partea preotului paroh)
18. Cuvânt la Botezul unui prunc
19. Cuvânt la Cununie
10. Necrolog pentru un enoriaș apropiat de Biserică

Bibliografie selectivă:

IPS ANDREI ANDREICUȚ, *Ospățul credinței. Cuvinte de învățătură*, Alba Iulia, 1999, și ed. următoare;

Idem, *Drept învățând cuvântul adevărului Tău. Carte de predici*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2009, și ed. următoarele;

IPS ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, *Tâlcuri noi la texte vechi*, Sibiu, 1989 (Ediția I-a, 1996, editura Axios SRL);

IPS BAROLOMEU ANANIA, *Predici la Duminicile Triodului*, 4 CD-uri Audio, EmediaOne, București, 2011, dar și celelalte înregistrări cu predicile Mitropolitului;

Idem, *Cuvinte de învățătură*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008;

Pr. prof. IOAN BUNEA, *Predici la duminici și sărbători*, Cluj-Napoca, 1983;

Idem, *Cuvinte de învățătură la botez, cununie și înmormântare*, Cluj-Napoca, 1986, Limes, 2001;

Pr. Prof. VASILE MIHOC, *Predici exegetice la duminicile de peste an*, Ed. „Teofania”, Sibiu, 2001;

Pr. Prof. VASILE GORDON, *Mergând, învățați... Predici la toate duminicile și sărbătorile anului*, cu un adaos de 10 cuvântări ocazionale, Edit. IBMBOR, București, 2006;

ILIE MINIAT, *Predici la Postul Mare*, Anastasia, București.

CATEHEZE:

1. Despre Învieirea Domnului
2. Despre Prea Sfânta Treime
3. Despre Maica Domnului
4. Despre Sfânta Cruce
5. Despre Biserică. Despre Taina Sfântului Botez
6. Despre Taina Pocăinței
7. Despre Taina Sfintei Euharistii
8. Despre Taina Căsătoriei
9. Despre rugăciune. Presentare generală
10. Despre Rugăciunea Domnească
11. Despre poruncile dumnezeiești
12. Despre poruncile bisericesti
13. Despre virtutea creștină
14. Despre virtuțile teologice: credința, nădejdea și dragostea
15. Despre postul creștin
16. Despre Cultul Ortodox. (Presentare sintetică a Vecerniei și Utreniei, simbolistică și importantă)
17. Despre slujba înmormântării (simbolismul, pe scurt)
18. Despre credințe greșite în vise, magie, vrăji, farmece etc.
19. Practici „spirituale” greșite: yoga, radiestezia, reiki, bioenergia etc.

Bibliografie selectivă:

Manuale și cursuri de teologie (*Dogmatică, Morală, Bioetică, Liturgică*);

Învățătura de credință ortodoxă;

Pr. Prof. V. GORDON, *Cateheze pastorale pe înțelesul tuturor*, Edit. Sophia, București, 2012;

Pr. Prof. V. GORDON, *Introducere în Catehetica ortodoxă*, Sofia, București, 2006;

Pr. Prof. D. CĂLUGĂR, *Catehetica ortodoxă*, Renașterea, Cluj, 2006 s.u.ed;

Pr. Prof. N. PETRESCU, *Introducere în catehetică. Manual pentru seminarii*, EIBMBOR, București, 1976;

Pr. Prof. L. VIDICAN-MANCI, *Cateheze la posturile de peste an on-line: www.mitropolia-clujului.ro*.

Lansarea cărții Puterea Cuvântului

Cartea *Puterea Cuvântului*, volum cu omilii recent apărut la Editura Renașterea a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, al cărei autor este eminentul preacucernic Preot clujean Matei Popovici, a fost lansată în data de 13 noiembrie a.c. în sala Nicolae Ivan din piața Avram Iancu 18, în prezența distinșilor invitați ai autorului: IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Andreicuț, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, prof. univ. dr. Mircea Muthu, prof. univ. dr. Aurel Sasu, prof. univ. dr. Aurel Codoban și prof. univ. dr. Constantin Cubleşan.

Atent scris și cu o vastă infrastructură documentară, volumul s-a bucurat de o foarte bună receptare. Redăm în continuare câteva fragmente din cele afirmate de câțiva dintre distinșii invitați despre această carte (n.r.).

„Exegeza părintelui Matei Popovici este o vastă panoramă culturală a ideilor, construită pe câteva modele neotestamentare: fiul risipitor, semănătorul, paralizatul din Capernaum, bogatul nesăbuit și tânărul bogat” (Aurel Sasu).

„Voi interoga frumoasele și folositoare textele din cartea de față, *Puterea Cuvântului*, sub sugestia titlului, nu atât dinspre vechiul logos, cât dinspre mai actuala comunicare. Îmi găsesc deplina îndreptățire pentru o astfel de procedură întruât chiar textele Părintelui Matei Popovici sunt întretesute de trimiteri la multe din acele scrieri care susțin cultura modernă a Europei și a României” (Aurel Codoban).

„Obișnuit să iasă în fiecare duminică în fața Altarului și în fața mulțimii prezente la ritualul Sfintei Liturghii, pentru a-și rosti predica, niciodată de rutină, consacrată decriptării uneia sau alteia din pericopele evanghelice mai înainte citite, preotul Matei Popovici s-a decis, cu mai mulți ani în urmă, având deja acumulată o temeinică experiență de slujitor al lui Dumnezeu dar și acumulând un extraordinar bagaj de cunoștințe din domeniul teologiei, filosofiei, moralei, literaturii ș.a., să-și scrie cuvântările, care altfel sunt sortite clipei efemere a rostirii lor ocazionale, cum se întâmplă firesc în mai toate bisericile de pe lume. Au fost realizate astfel, două masive cărți de omilii, în toată puterea cuvântului, *Sărbătorile Eterne* (2000) și *Bucuria lacrimii* (2010). Iată, acum avem o a treia, nu mai puțin bogată în substanță, ba pot spune fără strângere de inimă, mult mai amplă în deschidere ideatică, intitulată *Puterea cuvântului* (Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014). Structura ei este aceeași, identică celorlalte două tomuri de mai înainte, n sensul că urmează canonului retoricilor clasice, pe care prefațatorul acestuia, prof. univ. dr. Mircea Muthu, îl punctează cu deplină rigoare metodologică” (Constantin Cubleşan).

PELERINAJ în ȚARA SFÂNTĂ – ISRAEL cu ocazia BOBOTEZEI la RÂUL IORDAN

(14 – 21 IANUARIE 2015)

ZBORURILE VOR FI EFECTUATE DIN CLUJ-NAPOCA

Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează în perioada 14 – 21 ianuarie 2015, un Pelerinaj în Țara Sfântă – Israel cu ocazia BOTEZULUI DOMNULUI HRISTOS LA RÂUL IORDAN. Pelerinajele își propun să refacă geografia locului în care a predicat și învățat Mântuitorul Hristos, ca un drum inițiat pentru fiecare creștin, care se angajează în descoperirea rădăcinilor profunde ale credinței.

Prețul întregului pachet se ridică la valoarea de **610 Euro**.

Prețul include:

Bilete de avion Cluj-Napoca – Tel-Aviv și retur
Taxele de aeroport;
Asistență în aeroport la sosire și plecare;
Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare;
7 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), Betlehem (5 nopți)

8 zile demi-pensiune (mic dejun și cină bufet suedez);

Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Betlehem, Gradina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor și la Sfântul Sava);

Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului;

Ghid evreu de naționalitate română în Israel;

Preot însoțitor pentru grup;

Bagaje: bagajul de cală (1 buc.) max. 32 kg/pers., bagajul de mână max. 10 kg/pers. (fără lichide, cosmetice, obiecte tăioase sau ascuțite), dimensiunea bagajului de mână nu trebuie să depășească 56x45x25 CM.

Prețul nu include:

Tips-uri (30 €) – (se achită în Israel);

Asigurarea medicală de sănătate: 37 lei indiferent de vârstă

Acte necesare:

Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării

Calendarul Pelerinajului:

Ziua I: 14 ianuarie 2015: ÎNTÂLNIRE pe AEROPORTUL INTERNAȚIONAL AVRAM IANCU din CLUJ-NAPOCA, MIERCURI 14 IANUARIE 2015 ora 14.20 OBLIGATORIU.

Decolare la ora 16.30 și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv ora 19.30. Ne îndreptăm spre Bethleem. Cazare și cină la hotel 4* în Bethleem.

Ziua II: 15 ianuarie 2015: Mic dejun. Deplasare în orasul Ierihon – cel mai vechi oraș din lume, vizită la Biserica greco-ortodoxă cu dudul lui Zaheu și la Biserica și Căminul românesc de la Ierihon și pustia Carantaniei. Vizitarea Mănăstirii Sf. Gherasim de la Iordan. Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Manastirea Sf. Gheorghe cu moaștele Sf. Ioan Iacob Romanul de la Neamț. Marea Moartă, – 400 m. cea mai joasă altitudine de pe glob și scurtă oprire la magazinul cu produse cosmetice la Qumran (vechiul Centru al Eseniilor) de la Marea Moartă. Reîntoarcerea la Bethleem. Cină și cazare la hotel 4* Bethleem.

Ziua III: 16 ianuarie 2015: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Scopus (Muntele Înălțării Domnului Hristos). Vom vizita Mănăstirea rusească ELEON și vom vedea de sus panorama Ierusalimului a Cetății Sfinte. Vizită la biserica Pater Noster (Tatăl nostru), la Biserica Dominus Flevit (Domnul a plâns), la Grădina Ghetimani cu Biserica Nașunilor, Mormântul Maicii Domnului și Peștera Ghetimani. Vom intra în cetate prin Poarta Sf. Ștefan. Vizitarea casei în care a locuit Sfânta Fecioară Maria în Cetatea Antonia. Parcurgerea pe jos a Viei Dolorosa (Drumul Crucii) cu cele 14 locuri în care S-a oprit Domnul Hristos până la Sfântul Mormânt. **Urcare pe Golgota, Piatra Ungerii, Mormântul Domnului Iisus Hristos**, vizitarea tuturor paracliselor sfinte. Cină și cazare în Bethleem hotel 4*.

Ziua IV: 17 ianuarie 2015: Mic dejun. BETHLEEM – vizitarea bisericii ortodoxe și a criptei unde S-a născut Domnul Hristos. Vizitarea bisericii catolice Sfânta Ecaterina. Grota Laptelui. Câmpul păstorilor. Continuarea drumului în deșert cu minibuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie. Vi-

zită pe Muntele Sionului la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina Cea de Taină, Mormântul regelui David. Cină și cazare în Bethleem hotel 4

Ziua V: 18 ianuarie 2015: Mic dejun. Coborâm spre Râul Iordan, pentru a participa la Ceremonia care se desfășoară în prezența Patriarhului grec-ortodox, în ajunul Bobotezei (aghiasma mare, aruncarea crucii, zborul celor 3 porumbei albi. Vizită la biserica și căminul românesc de la IERUSALIM, Zidul Plângerii din Ierusalim. Cină și cazare la hotel Betleem 4.**

Ziua VI: 19 ianuarie 2015: Mic dejun. Părăsim Ierusalimul și ne îndreptăm spre nordul țării spre Galileea, Vizitarea bisericii ortodoxe Sf. Gavriil din Nazaret cu izvorul Fecioarei Maria. Vizitarea bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul apropiat și vizită în satul Cana Galileii la biserica ortodoxă ridicată pe locul casei lui Simon Cananitul, unde Iisus a făcut prima minune a transformării apei în vin. Muntele Tabor cu vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la Față a Domnului Hristos. Cazare și cină la hotel de 4* în orașul Tiberias.

Ziua VII: 20 ianuarie 2015: Mic dejun. Plecarea spre Capernaum, oraș denumit și “Cetatea Domnului” (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru), Tabgha unde Iisus a savârșit minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor, Muntele Fericiilor. **Opțional vizită la Caprice – fabrica de aur și diamante din Tiberias.** Cină și cazare în Tiberias hotel 4*.

Ziua VIII: 21 ianuarie 2015: Mic dejun. Plecarea spre AKKO, “capitala cruciaților”, unul din cele mai vechi porturi din lume, port-cetate la Mediterană cu o vechime de patru milenii, în care au poposit faraoni, regi și mari cuceritori. Vizitarea cetății care nu a putut fi cucerită de Napoleon Bonaparte și a portului de un pitoresc deosebit. Ne continuăm drumul și vom ajunge în orașul Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vom privi Templul cultului Bahai, cu grădinile pe terase, superioare grădinilor de la Versailles. Vizitarea bisericii Mănăstirii Carmelite Stela Maris (Steaua

Mării) și a peșterii Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul. Și apoi spre Tel Aviv, pe șoseaua de coastă. Scurt tur de oraș al celui mai cosmopolit oraș al Israelului. Vizită în Cetatea Jaffa, la Biserica greco-ortodoxă Sf. Mihail și la Biserica catolică Sf. Petru. Vizită la Lida la biserica Sfântului Gheorghe. Ora 20:40 decolarea aeronavei WIZZ-AIR – spre Cluj-Napoca și sosire la ora 23:55.

NOTĂ:

Autoritățile vamale își rezervă dreptul de a refuza intrarea pe teritoriul statului a oricărei persoane care nu prezintă suficientă încredere chiar dacă aceasta a obținut acordul pentru obținerea vizei turistice. Agenția de turism nu poate fi făcută răspunzătoare pentru astfel de situații ce nu pot fi depistate anterior plecării. Turistul își asumă riscurile de a-i refuzată intrarea și de aceea este obligat să informeze agenția asupra oricărui incident petrecut vreodată în afara granițelor României, precum și asupra oricărei tangențe pe care o are cu statele în care are loc desfășurarea pelerinajului.

· Minorii trebuie să îndeplinească următoarele condiții pentru a fi lăsați să iasă din țară: să călătorească cu cel puțin un adult însoțitor; să aibă asupra lor acordul ambilor părinți (sau al părintelui care nu-i însoțește) legalizat la notariat; adultul care-i însoțește, în cazul în care acesta nu este unul dintre părinți, trebuie să aibă cazier judiciar pe care să-l prezinte la frontieră).

· Programul acțiunii poate fi modificat de către conducătorul de grup, ca ordine de desfășurare sau se pot înlocui unele obiective sau hoteluri în funcție de anumite situații speciale.

· Categoria hotelurilor și a mijloacelor de transport este cea oficială pentru Israel.

Agentia nu se obliga sa gaseasca partaj persoanelor care calatoresc singure.

PELERINAJ ÎN GRECIA SĂRBĂTOAREA SF. EFREM CEL NOU (grabnic ajutorul și tămăduitorul)

30 aprilie – 9 mai 2015,

Pelerinaj circuit în Grecia cu ocazia Sărbătorii Sfântului Mare Mucenic Efrem cel Nou (grabnic ajutorul și tămăduitorul).

ZIUA 1: 30 aprilie (joi)

Cluj-Napoca (prezența la ora 10.30 iar plecarea la ora 11.00 din fața Catedralei Ortodoxe din Cluj-Napoca) – Alba Iulia – București – Giurgiu – Russe;

ZIUA 2: 1 mai (vineri)

Thesalonik – Biserica Mitropolitană cu moaștele Sfântului Ierarh Grigorie Palama Arhiepiscopul Tesalonicului – Biserica Mitropolitană cu moaștele Sfântului Dimitrie Izvorătorul de Mir, Biserica Sfânta Sofia (moaștele Sf. Vasile Milostivul), Biserica Sf. Teodora (moaștele Sf. Teodora și a Sf. David Tesalonicianul). Cazare și cină la Paralia Katerini.

ZIUA 3: 2 mai (sâmbătă)

Mic dejun. Biserica Sf. Cuv. Paraschevi de pe valea Tembi – Complexul Monastic de la Meteora; Cazare și cină la Kalambaka.

ZIUA 4: 3 mai (duminică)

Mic dejun. Mănăstirea Kato Xenia (Brâul Maicii Domnului) – Insula Evia (moaștele Sf. Ioan Rusu). Cazare și cină la Atena;

ZIUA 5: 4 mai (luni)

Mic dejun. Insula Eghina (moaștele Sf. Nectarie Taumaturgul) – Mănăstirea Buna – Vestire (Slujba de Priveghere la moaștele Sf. Mc. Efrem cel Nou). Cazare și cină în zona Nea Makri;

ZIUA 6: 5 mai (marți)

Mic dejun. Participare la Sfânta Liturghie și la procesiunea în cinstea SFÂNTULUI MUCENIC EFREM CEL NOU. Cazare și cină la Atena

Ziua 7: 6 mai (miercuri)

Mic dejun. Mănăstirea Sfântului Patapie (moaștele Cuviosului Patapie Tămăduitorul și moaștele Sfintei Ipomoni) – Canalul Corint – Patras (moaștele Sf. Apostol Andrei ocrotitorul României). Cazare și cină la Atena.

ZIUA 8: 7 mai (joi)

Mic dejun. Atena – Mănăstirea Sf. Dionisie Olimpianul. Cazare și cină la Paralia Katerini;

ZIUA 9: 8 mai (vineri)

Mic dejun. Paralia Katerini – București – Alba Iulia – Cluj-Napoca (9 mai 2015 – sâmbătă dimineața)

Preț: 395 Euro*

Prețul include:

Transport cu autocar clasificat 3*

7 cazări la hotel 3*

Demi-pensiune (mic-dejun și cină)

Ghidaj și asistență religioasă

Prețul nu include:

Asigurarea medicală 37 de lei indiferent de vârstă

Intrarea la obiective turistice (9 Euro TOTAL)

Ferry-boat Insulele Evia, Insula Eghina (25 Euro TOTAL)

* Preț valabil pentru un grup de minim 35 persoane

Informații despre pelerinaje și înscrieri:

Cristian Moldovan

Directorul Centrului de Pelerinaje "Renașterea"

Piața Avram Iancu, nr. 2

400098 Cluj-Napoca

Tel / Fax.: 0264-431020

Mobil: 0723-583822;

E-mail:

pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

moldovandumitru@yahoo.com

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În timpul anului universitar, în fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În timpul anului universitar, în fiecare **sâmbătă**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Noiembrie 2014

1 noiembrie: Primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Antonie, Mitropolit de Borispol și Brovari, Rectorul Academiei Teologice de la Kiev, Ucraina, împreună cu delegația ce-l însoțește.

Împreună cu ÎPS Antonie, face o vizită la Mănăstirea Nicula.

2 noiembrie: Împreună cu ÎPS Antonie, în Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și parastasul pentru vrednicul de pomenire Arhiepiscop Teofil Herineanu. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Vizitează Muzeul Mitropoliei de la demisolul catedralei, Grădina Botanică, Biserica „Sfânta Treime” (parohi: Pr. Prot. Ioan Jeler și Pr. Cons. Cristian Baciu) și Biserica „Schimbarea la Față” (parohi: Pr. Titus Moldovan și Pr. Petru Ilea).

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

3 noiembrie: Împreună cu ÎPS Antonie, face o vizită în județul Bistrița-Năsăud. La Consiliul Județean se întâlnește cu Domnul Președinte Emil Radu Moldovan. Vizitează Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Piatra Fântânele și Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Țara Năsăudului.

4 noiembrie: La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la Simpozionul Internațional „Euharistie, Spovedanie, Martiriu”. Susține o comunicare în plen și moderează una dintre secțiuni.

Împreună cu ÎPS Antonie, face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca și la Mănăstirea „Mihai Vodă” din Turda.

5 noiembrie: Îl conduce la aeroportul din Cluj-Napoca, pe Înaltpreasfințitul Părinte Antonie, care și-a încheiat vizita în Arhiepiscopia noastră.

În Sala Mare a Consiliului Județean din Bistrița, participă la cea de-a XXX-a ediție a Colocviilor „George Coșbuc”, organizată de Biblioteca Județeană Bistrița-Năsăud (director: Pr. Ioan Pinte). Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Aula Mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la încheierea Simpozionului Internațional „Euharistie, Spovedanie, Martiriu”. Rostește un cuvânt de mulțumire și felicitare.

6 noiembrie: Prezidează comisia de evaluare a candidaților pentru ocuparea posturilor de preoți parohi la parohiile Romuli (protopopiatul Năsăud) și Braniștea (protopopiatul Beclean).

Face o vizită pe șantierul Spitalului de Recuperare din localitatea Suceagu, în vederea construirii unei capele. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica din Cormaia, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Alexia Maria, fiica părintelui paroh Vasile Petru Zinveliu. Rostește un cuvânt de învățătură.

Primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

7 noiembrie: În Aula Magna a Universității Babeș Bolyai, participă la solemnitatea acordării titlului de Doctor Honoris Causa, Academicianului Eugen Simion.

Face o vizită la noul sediu al Episcopiei Devei și Hunedoarei.

8 noiembrie (Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil): În sobor de arhierie, având în frunte pe Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește la slujba de sfințire a Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” și „Sfinții Martiri Brâncoveni” din Deva și la Sfânta Liturghie.

9 noiembrie: În parohia Chintelnic, protopopiatul Bistrița, săvârșește o slujbă de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Sfânta Biserică, Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Adrian Bejan. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Grigore Linul. Acordă domnului Dorel Mititean, primarul comunei Șieu Măgheruș, distincția „Crucea Transilvană”.

În curtea Bisericii „Sfinții Trei Ierarhi” din Bistrița, săvârșește o slujbă de sfințire a bustului părintelui protopop Grigore Pletosu. În incinta Liceului de Muzică „Tudor Jarda” din Bistrița, săvârșește slujba de sfințire a busturilor compozitorilor Tudor Jarda și Nicolae Bretan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

În Biserica „Sfânta Treime” (parohi: Pr. Prot. Ioan Jeler și Pr. Cons. Cristian Baciu) din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Aurel Daniel Bumbaș și Gioconda Ioana Tămăian. Rostește un cuvânt de învățătură.

10 noiembrie: Prezidează ședința de toamnă a Permanenței Consiliului Eparhial, cu participarea Preacucernicilor Părinți Protopopi din Eparhie. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În paraclisul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din incinta Inspectoratului Județean de Jandarmi din Cluj-Napoca (slujitor: Pr. Radu Procopie Cotuțiu), oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt de învățătură.

În Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Cornel Felecan și Pr. Călin Ficior), oficiază slujba Vecerniei și rostește un cuvânt de învățătură.

11 noiembrie (Sfântul Mare Mucenic Mina): Cu prilejul hramului, oficiază Sfânta Liturghie în biserica din cartierul „Bună Ziua” din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Dumitru Bărbos). Rostește cuvântul

IPS Mitropolitul Andrei slujind Sfânta Liturghie în Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Cluj-Napoca, 16 noiembrie 2014.

de învățătură. Hirotonește întru preot pe diaconul Adrian Bejan, pe seama parohiei Braniștea, protopopiatul Beclean. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (parohi: Prot. Ioan Jeler și Pr. Cons. Cristian Baciu), participă la festivitatea organizată cu prilejul împlinirii a unui an de la implementarea proiectului social „Sfântul Ioan cel Milostiv” al parohiei. Oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Cu acest prilej îl omagiază pe părintele protopop Ioan Jeler, la împlinirea a 75 ani de viață.

12 noiembrie (Sfinții Martiri Năsăudeni): Cu prilejul hramului, slujește Sfânta Liturghie în paraclisul Mănăstirii „Sfânta Treime” de la Bichigiu. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

13 noiembrie (Sfântul Ioan Gură de Aur): Cu prilejul hramului, săvârșește Sfânta Liturghie în demisolul bisericii de pe strada Porțile de Fier din cartierul clujean Mănăștur (paroh: Pr. Marian Bogdan). Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Aula „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, participă la lansarea cărții „Puterea cuvântului”, a părintelui Matei Popovici. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Face o vizită pe șantierele bisericilor „Învierea Domnului”

(paroh: Pr. Dura Coriolan) din Cluj-Napoca, „Intrarea Domnului în Ierusalim” (paroh: Pr. Sebastian Rusu) și „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” (paroh: Pr. Ovidiu Marțiș) din Florești. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

14 noiembrie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

15 noiembrie: În sala de festivități a Cercului Militar din Dej, participă la lansarea cărții „Călător prin astă lume”, a profesorului Sabin Badiu. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La intrarea în parcul din Gherla, oficiază slujba de sfințire a unei Troițe ridicată în memoria martirilor români, morți în temnițele comuniste.

Oficiază o slujbă de binecuvântare a lucrărilor efectuate la cinematograful din Gherla. Susține o conferință și participă la festivitatea dedicată Sfinților Martiri Brâncoveni, organizată de protopopiatul Gherla.

16 noiembrie: În Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” (paroh: Pr. Mihai Colț) din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom pe părintele slujitor Adrian Aurel Podaru de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Oficiază slujba de sfințire a unei Troițe amplasată în incinta bisericii. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește duhovnici pe părinții Tudor Alexandru Daneș de la parohia Sita și Doru Constantin Zaharie de la parohia Hălmășeu (protopopiatul Beclean).

17 noiembrie: Face o vizită pe șantierul de la Popești, unde urmează să fie construită o tipografie și o brutărie. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

18 noiembrie: Face o vizită pe șantierul bisericii „Sfântul Ștefan cel Mare” din Beclean (coordonatori: Pr. Vincențiu Doru Zinveliu și Pr. Claudiu Zinveliu).

Face o vizită la ruinele Cetății Ciceului de pe raza localității Ciceu Corabia (paroh: Pr. George Cetănaș), din comuna Ciceu Mihăiești, județul Bistrița-Năsăud, în vederea întemeierii unei noi vetre monahale. Este însoțit de domnul primar Valentin Mureșan și de PC Pr. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

19 noiembrie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

20 noiembrie: Face o vizită în protopopiatele Cluj I și Turda. Vizitează parohiile Luna De Sus (paroh: Pr. Vasile Bonda), Stolna (paroh: Pr. Doru Moldovan), Finișel (paroh: Pr. Nicolae Săntariu) și Săcel, cu filia Muntele

Săcel (paroh: Pr. Mihai Bogdan).

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește un cuvânt duhovnicesc pentru elevii seminariști și studenții de la teologie, aflați în Săptămâna Duhovnicească.

La Cinema Victoria, asistă la conferința „Societatea de astăzi. O lume fără familie?” susținută de Părintele Profesor Stelian Tofană de la Facultatea de Teologie, organizată de Asociația Creștină „AGAPE”.

21 noiembrie (Intrarea în Biserică a Maicii Domnului): Săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica „Sfântul Nicolae” din Năsăud (parohi: Pr. Florin Rusu și Pr. Lucian Greab). Rostește cuvântul de învățătură.

Participă la lansarea cărții „In memoriam Preotul Dumitru Tomi (1946-2014)”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 noiembrie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

23 noiembrie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica din Așchileu Mare (paroh: Pr. Ciprian Meseșan), protopopiatul Cluj I. Rostește cuvântul de învățătură. În cimitirul localității, săvârșește slujba de sfințire a crucii de la mormântului fostului paroh, Pr. Ioan Meseșan.

La capătul pistei de la Baza 71 Aeriană, de la Câmpia Turzii, întâmpină trupurile a cinci militari decedați în accidentul de elicopter din județul Sibiu. Oficiază o slujbă funebră și rostește un cuvânt

de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

24 noiembrie: În Cimitirul Militar din Cluj-Napoca, oficiază slujba de înmormântare adormitului întru Domnul, Moldovan Rareș Cosmin. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

25 noiembrie: În localitatea Țaga (paroh: Pr. Gheorghe Abrudean), protopopiatul Gherla, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Fodor Dorin. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În localitatea Bonțida (paroh: Pr. Petru Ioan Mărginean), protopopiatul Gherla, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Gădălean Vasile Marian. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de organizare a reuniunii Tinerilor Creștini Ortodocși din Europa, ce va avea loc între 4 și 7 septembrie 2015.

26 noiembrie (Sfântul Stelian Paflagonul): Cu prilejul hramului, îi vizitează pe copiii ce frecventează Grădinița „Sfântul Stelian” aflată sub oblăduirea Arhiepiscopiei. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

27 noiembrie: Îi vizitează pe elevii participanți la programul After school „Sfântul Stelian” (coordonator: Pr. Tudor Mudure), din cadrul Școlii Gimnaziale „Ștefan cel Mare” din Bistrița. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

La sediul primăriei din Bistrița se întâlnește cu domnul Ovidiu Teodor Crețu primarul municipiului.

Vizitează șantierul bisericii de la Spitalul de Oncologie din Bistrița, șantierul Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Bistrița (paroh: Pr. Ioan Bujor), Biserica „Tuturor Sfinților” (paroh: Pr. Viorel Creța) din cartierul Subcetate, din Bistrița, șantierul de pictură al bisericii din parohia Unirea (paroh: Pr. Ioan Urian), parohia „Buna Vestire” de pe Valea Ghinzii (paroh: Pr. Florin Moldovan) și biserica din Jelna (paroh: Pr. Vasile Sămărtean).

28 noiembrie: În localitatea Iara (paroh: Pr. Vasile Arion), oficiază slujba de înmormântare a adormitei întru Domnul, Nastasia, mama părintelui Vasile Nemeș, directorul Muzeului Mitropolitan. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Muzeul Mitropolitan, participă la o seară de poezie și la lansarea cărții de versuri „Cântarea treptelor” a lui Daniel Turcea, poezii aflate în arhiva Mitropolitului Bartolomeu. Ediție îngrijită și prefațată de prof. Aurel Sasu. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

29 noiembrie: În sala de conferințe a Hotelului Napoca, participă la manifestarea organizată de Oastea Domnului la împlinirea a 100 de ani de la nașterea poetului Traian Dorz. Oficiază o slujbă de pomenire și rostește un cuvânt evocator.

La Reședința Patriarhală din București se întâlnește cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

30 noiembrie (Sfântul Apostol Andrei): În Catedrala Patriarhală din București, sub protia Preafericitului Părinte Ioan al X-lea, Patriarhul Antiohiei și a întregului Orient și a Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește la Sfânta Liturghie. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

Roadă a jertfei ieromonahului Ioachim Bâznog

(Terenul pe care se construiește centrul misionar pentru tineret „Preot Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi)

Alexandru Dărăban

Teritoriul comunei Sângeorzul Român (astăzi Sângeorz-Băi, județul Bistrița-Năsăud) s-a înființat o parohie ortodoxă de către ieromonahul Ioachim Bâznog¹, călugărit în Muntele Athos, fiu al acestei comune. Totodată, s-au început demersurile pentru construirea bisericii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Primul pas care l-a făcut călugărul a fost acela de a întocmi și trimite memorii către autoritățile centrale din București (Ministerul Cultelor, Ministerul de Interne), autorităților centrale și locale, precum și Consistoriului Episcopal Ortodox din Cluj.

La data de 10 octombrie 1920, în memoriul trimis către Ministerul Cultelor, specifica că noi, credincioșii români din Sângeorzul Român, vrem a ridica o bisericuță, care s-a donat de comunitatea ortodoxă din Cușma (sat în apropiere de Bistrița) care și-au construit o nouă biserică. Autoritățile locale ne pun piedici. Rugăm grabirea primăriei din Sângeorzul Român privind sprijinirea ridicării bisericii... Rugăm grabnică rezolvare². Un alt memoriu, care reclama aceeași problemă, îl mai trimite și în data de 29 decembrie 1920. Răspunsul de la autoritățile centrale va veni abia pe data de 8 februarie 1921, care menționa printre altele că pentru scopurile bisericilor de a avea drept de expropriere nu se poate da nici pe seama confesiunii ortodoxe, dar nici pe seama altor confesiuni. În consecință, Biserica Ortodoxă din Sângeorzul Român să cumpere intravilanul pentru scopul propus³.

¹ Date privind biografia ieromonahului Ioachim Bâznog le găsiți în: Alexandru Dărăban, *Ieromonahul Ioachim Bâznog din Sângeorz-Băi*, Bistrița, Editura Charmides, 2009; Alexandru Dărăban, *Ieromonahii Antonie și Ioachim Bâznog*, Brăila, Editura Sfântul Nicolae, 2013.

² Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (A.A.V.F.C.), Adresa nr. 2647/10 din 10 octombrie 1920.

³ *Idem*, Adresa nr. 39557/1920.

În 29 decembrie 1920 a trimis un alt memoriu către Consistoriul Episcopal Ortodox din Cluj, în care făcea referire despre răspunsul primit de la Ministerul Cultelor. Văzând răspunsurile primite de călugăr, Consistoriul face un demers pe lângă același minister, care-i va răspunde negativ⁴.

Văzându-se în această situație, ieromonahul Ioachim Bâznog face demersurile necesare și legale pe lângă Consistoriul Episcopal Ortodox, Protopopiatului Ortodox al Bistriței, cât și către autoritățile de stat, pentru a i se permite a face colectă în vederea strângerea de fonduri necesare pentru a cumpăra terenul pe care să construiască noua biserică. A primit aprobările, ajungând să strângă fondurile necesare.

A cumpărat un teren în zona Băilor, cu suprafața de 1050 stânjeni, pe acest teren fiind construită și o casă. Acestea erau în proprietatea primpretorului de Gherla, Teodor Marțian. Valoarea tranzacției a fost de 70.000 de lei. Încheierea actului de vânzare-cumpărare, precum și predarea-primirea terenului cu casa aferentă s-a făcut în prezența martorilor Solomon Cărcu, Iosif Cunta și Grigore Ogăgău. Toate acestea au fost trecute în patrimoniul Episcopiei Ortodoxe din Cluj. Despre acest fapt înștiințează pe protopopul ortodox al Bistriței, Grigore Pletosu, care la rândul-i, informează Consistoriul că ieromonahul Ioachim Bâznog a cumpărat în regiunea Băilor o casă și terenul aferent cu gândul ca să fie construită o biserică...⁵. Pe acest teren nu va fi lăsat să construiască biserica.

Totuși, în anul 1937, pe acest teren va reuși să ridice biserica cu hramul „Schimbarea la Față” părintele Ioan Bunea.

Tot pe acest teren, cumpărat prin jertfa ieromonahului Ioachim Bâznog, în data de 26 Aprilie 2012, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de un sobor de preoți, a pus piatra de temelie la Centrul Misionar pentru Tineret „Preot Profesor Ioan Bunea”. Menirea acestui centru este de a oferi un climat corespunzător în vederea desfășurării de activități non-formale ale tinerilor, care să permită o perpetuare a educației lor spirituale.

Iată, deci, că ieromonahul Ioachim Bâznog, pe lângă faptul că a renăscut Ortodoxia pe aceste meleaguri, a lăsat moștenire terenul necesar construirii bisericii de către părintele Ioan Bunea, dar și a acestui centru misionar, care se construiește în zilele noastre, rămânând în amintirea poporului, simplu și dreptcredincios, ca unul căruia i s-a descoperit din plinătatea darurilor primite de la Dumnezeu, pe care nu le-a ținut sub obroc.

⁴ *Idem*, Adresa 8002/1921.

⁵ *Idem*, Adresa Protopopiatul Ortodox al Bistriței nr. 2521/763 din 6 septembrie 1921.

EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

HARRY BOOSALIS, *Viața duhovnicească ortodoxă după Sfântul Siluan Athonitul*, Colecția: *Spiritualitate* nr. 9, 218 pag., format 135 X 200 mm, Preț: 29 lei

Sf. IGNATIE BRIANCANINOV
Fărămirurile ospățului
Colecția: *Spiritualitate* nr. 8
283 p., format: 130x200 mm
Preț: 20,00 lei

ARHIM. ZAHARIA ZAHAROU,
*Răscumpărând vremea (Efeseni 5, 16).
Cuvinte de mântuire către inimile iubitoare de Hristos, împărtășite la Cluj-Napoca, 5-7 iunie 2012*,
138 pag., format: 130x200 mm,
Preț: 10 lei

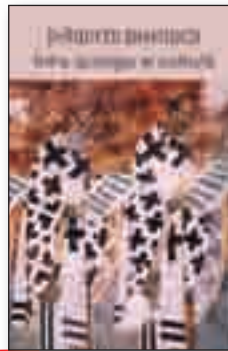

PAUL SILADI,
Ortodoxia în Occident. 10 convertiri,
Colecția: *Mari Convertiri ai secolului XX*, nr. 4,
189 pag., format 145x210 mm.
Preț: 13 lei.

OLGA LOSSKY,
Spre ziua cea neîmserată. Viața Elisabetei Behr-Sigel (1907-2005),
Colecția: *Mari teologia ai sec. XX*, nr. 3,
463 p., format: 145x210 mm
Preț: 25 lei

Părinții Bisericii între teologie și cultură
Volum îngrijit de Pr. Catalin Palimaru,
Colecția: „Restituiri”, nr 3
493 pag., format: 110 X 180 mm,
Preț: 22 lei

RENAȘTEREA

Editura Renaștere * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Iuliu Marius Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinte, Pr. Dan Popovici, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Valentin Vesa

Postul Crăciunului Evenimente ale ASCOR și ale comunității Bisericii Studenților

Tatiana Onilov

Sa în fiecare an, perioada ce cuprinde Postul Crăciunului este una plină de evenimente pe care le organizează Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, împreună cu membrii comunității Bisericii Studenților. Întâlniri duhovnicești, pelerinaje, concerte de colinde, vizitarea și colindarea bolnavilor din spitale, a deținuților din închisori, a bătrânilor din azile, toate sunt prilejuri de bucurie, de mărturisire și de vestire a Nașterii Mântuitorului nostru, Iisus Hristos.

Serile duhovnicești

Tradiționalele, binecunoscutele și așteptatele serile duhovnicești se desfășoară și anul acesta. ASCOR Cluj a invitat mulți îndrumători duhovnicești care au sunt mereu gata să ofere tinerilor răspunsuri la întrebările care îi preocupă și să le dea sfaturi folositoare celor care vor să urmeze calea Ortodoxiei. Printre invitații de anul acesta se numără Părintele profesor univ. dr. Ion Vicovan, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” și paroh al Bisericii „Sfânta Cuvioasa Parascheva” din Iași, Părintele conf. dr. Constantin Necula, Preasfințitul Macarie Drăgoi, Episcopul Europei de Nord și Preasfințitul Sofian Brașoveanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului. De asemenea, în cadrul unei întâlniri în care s-a vorbit despre „purtarea Crucii celuiialt”, a fost invitat Părintele lect. univ. dr. Vasile Sorin Dobre, profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu și dirijor al corului de studenți teologi sibieni, implicat în cadrul proiectului „Drumul lung spre Cimitirul Vesel” și colaborator al peleurului irlandez și autorului cărții *Drumul crucilor*, Peter Hurley.

În cadrul serilor duhovnicești s-au abordat diferite subiecte duhovnicești, precum „Rugăciunea – Cărarea Împărăției”, „Pe cine incomodează ora de religie?” și s-au evocat chipuri ale sfinților ce au jucat un rol foarte important în transmiterea învățăturii patristice. Părintele Ion Vicovan, de exemplu, a creionat portretele duhovnicești ale Sfinților Paisie Velicikovski și Vasile de la Poiana Mărului. Conferințele sunt de mare folos, mai ales pentru faptul că oferă un spațiu de dialog și o invitație spre cunoașterea și înțelegerea unor teme de actualitate ale Ortodoxiei.

Colindele comunității

Activitățile cultural-artisitice organizate de ASCOR Cluj-Napoca și comunitatea Bisericii Studenților în timpul Postului Crăciunului gravitează în jurul concertului de colinde care are loc an de an în ziua prăznuirii Sfântului Ierarh Nicolae, atunci când este și hramul locașului sfânt din Campusul Universitar Hașdeu. Anul acesta, corul „Sfântul Lavrentie”, corul de băieți „Anton Pann” și ceata de colindători din cadrul grupului etno-folcloric „Sfântul Ioan Valahul” – coruri ce fac parte din comunitatea Bisericii Studenților, i-au bucurat atât pe cei mari, cât și pe cei mici, cu o serie de colinde mai deosebite: unele inspirate din folclorul românesc, iar altele din linia melodică a lui Anton Pann. La sfârșitul concertului de colinde, așa cum e primit de praznicul Sfântului Nicolae, copiii au primit daruri și dulciuri de la organizatorii evenimentului, dar și de la toți membrii comunității care au susținut acest eveniment.

Colindele sunt cântate nu doar la Biserica Studenților, ci și prin spitale, acolo unde suferința poate fi alinată și prin astfel de mângâieri, la închisori, la azile de bătrâni, dar și la mănăstiri. Anul acesta, pelerinajul de iarnă, cel în care se fredonează multe colinde, a cuprins zona Moldovei și a Bucovinei, ASCOR Cluj-Napoca poposind la Putna, Sihăstria Putnei și multe alte mănăstiri de o mare importanță duhovnicească, dar și istorică.

De asemenea, colinde, împletite cu multe cântece patriotice au fost intonate și la Alba-Iulia de 1 decembrie, acolo unde s-au întâlnit multe filiale ASCOR pentru a sărbători Ziua Națională a României.

ASCOR Cluj-Napoca a petrecut două zile de revigorare și îmbogățire duhovnicească la Mănăstirea Oașa, alături de obștea monahală primitoare de tineri iubitori de tradiție, de neam și de Ortodoxie. După un sfârșit de săptămână petrecut în rugăciune și liniște, tinerii, împreună cu monahii de la Mănăstirea Oașa, au coborât în orașul unde a avut loc Marea Unire. Ziua a fost una de inmuri, de doruri istorice, de manifestări tradiționale și de unire în duh cu toți românii de pretutindeni.

Tot în această perioadă studenții ortodocși români din Cluj-Napoca merg în pelerinajul de la Prislop. Mai bine de cinci ani, în luna decembrie, cel puțin 250 de tineri ajung la momântul Părintelui Arsenie Boca, acolo unde tinerii știu că vor fi auziți, că vor fi mângâiați și povățuiți de marele duhovnic al Ardealului. La sfârșitul zilei, pașii lor se îndreaptă spre Râpa Robilor de la Aiud, pentru a colinda și acele locuri sfințite de martirii și mărturisitorii din închisorile comuniste, dar și pentru a primi ajutor, întărire și credință tare de la cei care au știut să mărturisească și să se jertfească pentru Ortodoxie și pentru neam.

Atelierele ASCOR

În afară de evenimentele specifice acestei perioade, ASCOR Cluj-Napoca se îngrijește și de desfășurarea celorlalte activități destinate tinerilor, precum sunt atelierele de bătuta toaca, de cântat la chitară clasică și acustică, de dansuri tradiționale românești și de teatru, de cusut ii cu motive tradiționale și de întâlnirile cu copiii de la Liceul pentru deficienți de vedere. Tinerii talentați se adună la demisolul Bisericii Studenților unde găsesc oferte variate pentru a-și petrece timpul util, alături de semenii lor, fiind într-un duh de comuniune, împărtășind și dăruind bucurie.

Sfântul Paisie Velicovschi - mare cărturar și revigorator al vieții monahale

Tatiana Onilov

Suflul duhovnicesc al Sfântului Paisie Velicovschi, al căutătorului și râvnitorului de viață monahală în duhul predaniei Sfinților Părinți străbate timpul și e la fel de viu chiar și în zilele noastre. Unul dintre cei mai importanți sfinți-cărturari a secolului al XVIII-lea, care a revigorat viața monahicească atât în Principatul Române, cât și în Rusia, Ucraina, Bulgaria, Serbia, este cunoscut în Tradiția Bisericii Ortodoxe ca fiind rădăcina de la care au reînviat vârstare de obști monahale precum Dragomirna, Neamț, Secu, Optina, Valaam, Solovăț, Novospask, Lavra Pecerska din Kiev și multe alte lăcașuri sfinte din arealul Europei răsăritene.

Șirul virtuților acumulate de-a lungul unei viți dedicate întru totul lui Dumnezeu este unul impresionant la Sfântului Paisie Velicovschi. Cuviosul părinte s-a dovedit a fi ca o boare de vânt aducătoare de vești bune, de nectar duhovnicesc și de înnoiri în viața monahală zbuciumată și derutată a călugărilor din Rusia, dar și a celor din alte regiuni, inclusiv din Muntele Athos.

Descoperitor al Sfinților Părinți încă din copilărie

Dorul de a-L cunoaște pe Dumnezeu l-a măcinat pe Sfântul Paisie încă din fragedă copilărie. Născut la Poltava, în anul 1722, în familia Preotului Ioan, cu părinți ancorați temeinic în credință, cu strămoși monahi și slujitori ai altarului, viitorul mare reformator duhovnicesc al obștilor monahale, va începe studiul lecturilor patristice încă din casa părintească. Cuviosul Paisie, care la botez a primit numele Petru, în cinstea Sfântului Petru, Mitropolitul Moscovei și Kievului, a avut o copilărie petrecută printre scrierile Sfinților Ioan Gură de Aur, Efreem Sirul, dar și a Scripturii. Prin intermediul acestor lecturi a descoperit că un doritor de a intra în cinul călugăresc are nevoie de un povățuitor îmbunătățit, cunoscător al Tradiției Ortodoxe nu doar în literă, ci, mai ales în duh.

La dorința mamei sale, rămasă văduvă de timpuri, junele Petru se înscrie la vârsta de 12 ani la Academia Movileană din Kiev – cea mai bună instituție de învățământ din Rusia acelor vremuri. Aici sporește în acumularea învățăturilor, dar nu își găsește alinarea sufletească.

Chemarea monahală și căutarea unui duhovnic îmbunătățit

Dorul de a se face monah îl copleșește și îl mână spre căi pe care avea să le descopere singur, fiind încă foarte tânăr, dar și foarte râvnitor. Iată de ce, după trei ani de studiu, Petru hotărăște definitiv să părăsească Academia.

Temerar din fire, străbate mai multe mănăstiri din Ucraina și Rusia, căutând povățuitori duhovnicești în lăcașurile sfinte de pe ambele maluri ale râului Niprului. Timp de patru ani, staționează pe rând la Mănăstirile Liubeci, la Medvedkovo, unde a fost rasoferit cu numele de Platon și la Lavra Pecerska din Kiev. Peste tot a întâmpinat mari greutăți de a găsi un sprijin și un cunoscător al vieții monahale veritabile care să fie în stare să-i răspundă la căutările sale.

Prin lucrarea lui Dumnezeu, află că în Principatele Române (Moldova și Valahia), spre deosebire de Rusia secătuită și oprimată din punct de vedere spiritual la acea vreme, sunt câteva schituri care adăpostesc pustnici cu trăiri înalte și unde mai exista pravila athonită de săvârșire a slujbelor. Hotărăște să plece pe aceste meleaguri binecuvântate.

În sfârșit, după îndelungi căutări, în Moldova și Valahia, la schiturile Trăistenii și Cărnul, aflate atunci sub starostia cunoscutului stareț de origine slavă, Vasilie de la Poiana Mărului, rasoferul Platon găsește modele de trăire ascetică autentică. În locurile retrase de lume, în vârfuri de munte care musteau de rugăciuni și nevoițe, îi descoperă pe Schimonahul Proterie, Schimonahul Onufrie, dar mai ales pe Starețul Vasilie, care a avut o influență însemnată asupra activității sale ulterioare. Foarte repede, novicele în monahism devine tot mai serios și mai sever cu sine însuși. Astfel, pe meleaguri românești, timp de patru ani, Platon a acumulat o mare experiență duhovnicească, a câștigat stima confrăților, care au început să-l numească „tânărul stareț” și a continuat să năzuiască spre înțelesuri adânci.

În Athos

În vara anului 1746, la vârsta de 24 de ani, Platon pleacă spre Muntele Athos și în viața lui începe o perioadă nouă. De aici încolo, se va vădi lucrarea de neprețuit a Sfântului Paisie atât în redescoperirea cărților Sfinților Părinți și în traducerea acestora, cât și în formarea sa ca stareț, întemeietor de obști monahale multinaționale pentru care a alcătuit un statut de viață cenobitic inspirat din sfaturile sfinților Vasile cel Mare, Teodor Studitul și Nil Sorski, povățuitor și dascăl pentru monahi în descoperirea sensurilor adânci ale Tradiției Ortodoxe, iubitor al *Rugăciunii Inimii* căreia i-a redat valoarea și a repus-o în aplicare, culminând cu crearea unor adevărate laboratoare de traducere și copiere a manuscriselor pe care le-a răspândit oriunde era nevoie.

Ajuns în Muntele Sfânt, odinioară doldora de sihaștri și slujiri, acum pustii și prigonit de Imperiul Otoman, novicele Platon se izbește iarăși de imposibilitatea de a intra sub ascultarea unui anahoret vrednic de urmat. Și aici, timp de patru ani, trece printr-o perioadă de cruntă sărăcie și neajutorare, de grea luptă lăuntrică și multe lacrimi. Cu toate acestea nu deznădăjduiește. Treptat, înfăptuiește ceea ce și-a dorit foarte mult: găsește cărți valoroase scrise în greacă pe care le traduce în română și slavonă. Adaptează textele pe înțelesul tuturor și se adevărește a fi unul care restabilește scrierile liturgice, făcându-le accesibile.

Pentru că a pus foarte mult accent pe importanța *Rugăciunii Inimii*, pe slujirea în duh și pe reformarea vieții monahale chiar și în Athos, a fost condamnat de monahii acelor vremuri, fiind acuzat de neștiința tipicului. Ca răspuns acuzațiilor aduse, Sfântul Paisie a scris mai multe explicații din care au rezultat cărți inedite despre viețuirea celor din cinul Îngeresc. Roadele muncii sale s-au văzut ulterior. Tinerii monahi veniți din țările slave și din Balcani i-au dibuit valoarea și s-au grăbit să intre sub ascultarea celui care a parcurs un drum anevoios pentru redescoperirea adevărului. Primul care l-a descoperit pe Sfântul Paisie și de care nu a vrut să se mai despartă niciodată a fost un monah tânăr pe nume Visarion, originar din Moldo-Vlahia.

După ce a fost călugărit, primind numele Paisie, la ușa chiliei sale au început să bată tot mai mulți iubitori de nevoitțe pentru Dumnezeu. De la început, starețul i-a refuzat, spunând că nu este vrednic de o asemenea lucrare. Văzând, însă, insistențele lor a cedat și i-a primit alături de el. Treptat, a luat naștere tânără obște în jurul Sfântului Paisie, care de la început era formată din câțiva frați, iar după 17 ani de trai și munci rodnice în Sfântul Munte, chinovia alcătuită de 64 de viețuitori. Din cauza greutăților continue și a strâmtorărilor ce țineau de adăpostirea obștii, Cuviosul Paisie, împreună cu obștea, părăsește Grădina Maicii Domnului.

Înflorirea obștilor de la Dragomirna, Secu și Neamț

Starețul Paisiei a hotărât să se reîntoarcă pe meleagurile Moldo-Valahiei. La început, s-a stabilit la Mănăstirea Dragomirna. Ca și în Athos, a rânduit să se respecte cu toată rigurozitatea statutul de conviețuire monahal, care presupunea spunerea necontentă a rugăciunii inimii, participarea la toate slujbele conform tipicului bisericesc, ascultarea, smerenia, sărăcia, munca și respectarea rânduielilor călugărești. Tot aici, s-a pus baza unei duhovnicii de nemaiauzit până atunci. Cuviosul Paisiei a hirotonit mai mulți monahi sporiți, având nevoie de duhovnici pentru spovedanii mai dese a fraților. Fiecare călugăr se spovedea zilnic, doar cei mai îmbunătățiți își mărturiseau păcatele odată la trei zile.

Activitatea de traducere a lucrărilor Sfinților Părinți nu s-a oprit nici o clipă. Pentru folosul fiilor săi duhovnicești, dar și a întregii lumi monastice, pe parcursul a 31 de ani, starețul Paisie, împreună cu ucenicii au format o adevărată „școală de traducători” și s-au ocupat de corectarea și traducerea lucrărilor Sfinților precum Antonie cel Mare, Macarie, Marcu Ascetul, Teodor Studitul, Filotei Sinaitul, Grigorie Sinaitul, Simeon Noul Teolog și alții. În traducere slavonă, aceste cărți erau o raritate în acea vreme.

De asemenea, pentru buna sporire a ucenicilor, starețul Paisie organiza discuții duhovnicești în care le explica înțelesurile predaniei patristice. Asemenea lecții de învățătură se desfășurau zilnic, cu excepția duminicilor și sărbătorilor. Întâlnirile se desfășurau o dată în română, iar altă dată în slavonă. Pe cei dornici de a studia, înțeleptul stareț îi binecuvânta să plece la Academii Teologice din București și Kiev.

În anul 1775, din cauza conjuncturilor istorice, după 12 ani de viețuire la Dragomirna, obștea a fost nevoită să plece și de aici. La propunerea mitropolitului Gavriil Calimachi, Sfântul Paisie, împreună cu 200 de monahi din cei 300, pleacă în Moldova și se stabilește la Mănăstirea Secu. Continuă activitatea de duhovnic, îndrumător, slujitor fără de seamă, traducător și corector.

După patru ani, la dorința domnitorului Constantin Moruzi, Sfântul Paisie este nevoit să preia stăreția Mănăstirii Neamț. Această hotărâre s-a dovedit a fi anevoioasă pentru starețul Paisie, întrucât presupunea mutarea într-un locaș mult mai vizitat de mireni și ferit de liniștea monahicească pe care o râvneau călugării. În plus, a fost nevoie ca o parte din obște să rămână la Mănăstirea Secu. Dar, Cuviosul Paisie s-a supus și a făcut ascultare de domnitor.

La Neamț, șirul minunatelor lucrări a continuat. Și aici a introdus aceleași rânduieli de viață pe care le trăise la Athos și în celelalte două mănăstiri.

Noi lucrări ale Sfântului Paisie despre rugăciunea inimii, rânduiala monahală, viața de obște cenobitică apar în această perioadă. Tot la Neamț, Cuviosul Paisie traduce *Filocalia*, pe care o copiază în mai multe exemplare și o trimite în Rusia. Obștea monahală cunoaște o creștere de până la 700 de viețuitori, printre care erau

moldoveni, munteni, transilvăneni, ruși, ucraineni, beloruși, greci, bulgari, sârbi și chiar foști necreștini trecuți la Ortodoxie.

Treptat, Mănăstirea Neamț devine un „laborator” duhovnicesc cu lucrări și realizări înalte, unul dintre „cele mai însemnate centre de cultură teologico-ascetică” din Principatele Române.

Neobosita lucrare a Sfântului Paisie Velicovschi pe tot parcursul vieții sale în toate mănăstirile unde a format obști de monahi cărturari s-a dovedit a fi una cu totul reformatoare, inedită și dănuitoare pentru posteritate. Cuviosul stareț a revigorat slujirea în Duh și nu în literă, a readus Tradiția Ortodoxă pe făgașul ei bun prin intermediul scrierilor patristice pe care le-a repus în circulație și a încheat frații călugărești multinaționale care aveau să rodească continuatori ai lucrării Sfântului Paisie în Principatele Române, dar și pe țărâni străine.

Sfântul Paisie Velicovschi este prăznuit la 15 noiembrie, data la care, după multă osteneală și dăruire pentru a descoperi a-Lă descoperi pe Dumnezeu, a trecut la cele veșnice în anul 1794.

Bibliografie:

Mitrofan, monahul, *Cuviosul Paisie de la Neamț (Velicovskii). Autobiografia unui „Stareț”, urmată de viața starețului Paisie*, Sibiu, 1966;

Serghei, Cetverikov, protoiereu, *Adevărul creștinismului*, Moscova, 1998;

Valentina, Pelin, *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte și scrisori duhovnicești, Volumele I și II*, Chișinău, 1999.

www.crestinortodox.ro

<http://sfintisiicoane.wordpress.com>

Drumul crucilor O recenzie și o viziune personală asupra cărții lui Peter Hurley

Gheorghe Popa

Drumul crucilor este o carte care se cere a fi citită cu sufletul și cu mintea, cele două călătorind în timpul lecturării alături de unul dintre puștii pelerini ai secolului XXI. Peter Hurley, un irlandez de 44 de ani, a trecut la înfăptuirea unui proiect mare: să măsoare cu pasul distanța dintre Săpânța și București. Deși trăiește de douăzeci de ani

în România, unde a fost mereu implicat în viața economică, socială și culturală la nivel remarcabil, ideea pelerinajului său a fost catalogată de unii ca o nesăbuiță, singurul sprijin pe care Peter Hurley voia să-l aibă în împlinirea visului fiind oamenii acestor locuri din inima Europei. Înotând împotriva curentului care caută să accentueze numai urâtul dus în Apus de o mică parte din conaționali noștri, Peter Hurley îi prezintă pe români așa cum sunt la ei acasă, în condițiile în care, mai totdeauna, le-a bătut la poartă pe vremea grea sau în prag de noapte, spre a cere găzduire și ajutor.

Ideea de la care a pornit acest proiect s-a materializat în conexarea lăuntrică a fenomenului de la movila funerară Newgrange din Irlanda natală cu calendarul mayas, în care ziua de 21 decembrie 2012 avea o semnificație aparte, Peter Hurley dorind să facă un gest marcant de evidențiere a momentului: „Am văzut evenimentul ca o parte importantă a minunatei creații a lui Dumnezeu. Am vrut să îl onorez făcând această călătorie, gândindu-mă că va prinde bine și sufletului meu”.

Pornirea propriu-zisă în acest pelerinaj de căutare a caracteristicilor și a valorilor sufletului românesc, dar și de conștientizare a neîmplinirilor și ale degradării acestuia, s-a făcut după o rugăciune de ajutor către Bunul Dumnezeu, în bisericuța din Cimitirul Vesel din Săpânța, loc pe care irlandezul l-a studiat temeinic, poate mai mult decât oricare alt român. Astfel, Peter Hurley trebuia să ajungă la destinație pe 21 decembrie 2012. Planul a fost ambițios: cei 650 de kilometri, ca distanță totală pe care trebuia să o parcurgă, i-au impus

să facă 30 de kilometri pe zi, să înnopteze la oamenii cunoscuți – destul de puștii – sau la cei pe care îi întâlnea pe drum, să nu plătească nici mâncare, nici cazare, bazându-se doar pe ajutorul celor pe care Dumnezeu urma să îi scoată în cale lui. Omenie a găsit nu numai în orașe, ci și în sate sau în cătune izolate, în cabane singuratiche sau în mănăstiri. Nu și-a făcut rezervări sau pregătiri speciale, oamenii fiind prezentați așa cum i-a surprins: la biserică, la muncă sau târziu în noapte, pe când erau gata de culcare. Prin urmare, toate personajele cărții sunt oameni reali, prezentați cu numele lor, oameni care și-au deschis casa și sufletul în fața pelerinului. O parte din aceștia, alături de peisajele de o inefabilă frumusețe, sunt înfățișați în albumul de fotografii de la mijlocul cărții. Printre ele, se găsește o imagine intitulată „Troiața troitelor” de la Odorheiu Secuiesc, careia i se cuvine o plecăciune deosebită pentru rezonanța naturală produsă în suflet.

După multe aventuri, spre finalul acestui unic pelerinaj, ajuns în București, a simțit că orașul „emana o vibrație electrizantă [...] un soi de energie pozitivă oferită de oamenii săi. Sunt oameni cu sufletul deschis. Nu se dau în lături de la a ridica vocea, dar, în același timp, știu să iubească. Acesta chiar este locul unde Orientul converge cu Occidentul. Pentru foarte mult timp, Bucureștiul a fost dominat de influențele celui dintâi, dar a rămas mereu fidel celui de-al doilea. Și asta îl face unic.” (Peter Hurley, *Drumul Crucilor*, Editura Martor, București, 2013, p. 363). Când, după un efort asemănător unui atlet ambițios, a ajuns la Muzeul Național al Țăranului Român, a fost întâmpinat de un număr restrâns de apropiați și prieteni, între care românii erau aproape la paritate cu reprezentanții ambasadei Irlandei. După ce și-au dat mâna, s-a petrecut o scenă memorabilă. Deși fuseseră invitați să intre la căldură, deoarece era o seară de iarnă, vineri 21 decembrie, Peter Hurley nu s-a alăturat celorlalți, ci s-a îndreptat către bisericuța de lemn din curtea muzeului. „Nu voiam să mă trezesc din acest vis. Acumulesem nesfârșită energie pură. Simțeam în mine energia unui milion de pași. Nu-mi mai încăpeam în piele de fericire, o fericire pură, bazată pe recunoștință și smerenie [...] în acel moment, Sufletul mi l-am simțit curat și liniștit” (ibidem, p. 368). Îngenunchind în zăpadă, și-a spus ultimul rând de rugăciuni din timpul călătoriei pedestre, mulțumindu-l Bunul Dumnezeu că l-a ocrotit mereu în acest pelerinaj de suflet.

Drumul crucilor este un titlu lăuntric susținut de autor în pelerinaj: „Am întâlnit atât demulte [...]. Într-un fel, au început să mă poarte, asemenea unor izvoare spirituale întâlnite pe drum, menite a-mi da puterea să merg mai departe. Împreună, ele transmiteau un mesaj răsunător, reprezentând mărturia copleșitoare a faptului că: Aici, cu toții suntem credincioși!”. Înăptuind acest proiect de cinstire a minunatei creații a lui Dumnezeu, a ajuns prin nădejde, stăruință, răbdare, adaptare, rugăciune, iertare, recunoștință, smerenie și credință, să se bucure de dragostea pe care avea s-o reverse la rândul său și peste cei de lângă el.

Cartea se adresează în primul rând românilor care vor afla multe lucruri despre ei înșiși, toate aceste aspecte fiind prezentate fără fard. Totul este viu, natural, alert și cu atâtă implicație afectivă, încât întâmplările relatate se văd și se trăiesc alături de autor. Sunt atâtea situații în care cititorul se bucură și se înduioșează de relatările unor stări de lucruri, de atitudini, vorbe de duh, reflecții, peisaje, împliniri, inițiativă și întâlniri cu oameni ai lui Dumnezeu, dar sunt și situații în care, citind despre unele realități rele, sentimentul de rușine își face loc printre rânduri.

Drumul crucilor este o frântură dintr-o adevărată declarație de dragoste pentru România și pentru fiii ei, pe care Peter Hurley o face atât prin această carte, cât și prin activitatea sa complexă dedicată păstrării tradițiilor culturale și bogățiilor naturale de pe aceste meleaguri. Faptul că este editată și în limba engleză este o mare șansă pentru românii care viețuiesc departe de țară pentru a prezenta prietenilor, partenerilor sau angajaților o imagine autentică a României, a oamenilor ei, și de a promova disponibilitățile economice, turistice, culturale și de resurse umane deosebite de care dispune țara sau și numai spre a alina dorul sufletesc de tot ce au lăsat acasă.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567